

Millet Bahçelerinde Planlama, Politika ve Uygulama Süreçleri: Yönetim Bilimi Çerçevesinde Karar Verici Perspektifiyle Üç Büyükşehir Analizi

Planning, Policy, and Implementation Processes of Nation's Gardens in Türkiye: An Analysis of Three Metropolitan Cities from a Decision-Maker Perspective within a Management Science Framework

Esra ERŞAHİN ^{a,✉} Ramazan Pars ŞAHBAZ ^b

^a Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya, Türkiye, esraersahin@subu.edu.tr

^b Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Ankara, Türkiye, pars.sahbaz@hbv.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ

ÖZET

Anahtar Kelimeler:

Millet Bahçeleri
Kentsel Yeşil Alanlar
Planlama ve Politika
Yönetim
Nitel Araştırma.

Geliş Tarihi 1 Mayıs 2026

Düzeltilme Tarihi 7 Eylül 2026

Kabul Tarihi 15 Eylül 2026

Makale Sınıflandırması:

Araştırma Makalesi

Amaç –Ankara, Kocaeli ve Trabzon illerinde bulunan millet bahçelerinin tasarım, planlama ve uygulama aşamalarında etkin rol üstlenen karar verici konumdaki kamu görevlilerin görüşlerinin analiz edilerek, millet bahçelerinin sürdürülebilirliği ve işlevselliğine yönelik değerlendirmeleri ortaya koymak amaçlanmıştır.

Yöntem –Araştırma nitel araştırma yöntemleri ve tekniklerinden görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bu çalışmada çoklu durum çalışması deseni kullanılmıştır. Örneklem grubu amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiş ve toplam 14 karar verici araştırmaya dahil edilmiştir. Toplanan veriler tematik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Bulgular karar vericiler ile yapılan görüşmeler ile sınırlandırılmıştır.

Bulgular –Bulgular, karar vericilerin algılarına göre fiziki ve beşerî faktörlerin millet bahçelerinin planlama, tasarım ve uygulama süreçlerinde etkili olduğunu göstermektedir. Karar vericiler, millet bahçelerinin ağırlıklı olarak sosyal ve rekreasyonel amaçlarla kullanıldığını, kullanımın yaz aylarında yoğunlaştığını, ancak yıl boyunca sürdürülebildiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca erişim olanaklarının yeterli olduğu, yönetim süreçlerinde ihtiyaç analizleri ve geri bildirim mekanizmalarının kullanıldığı ve alanların farklı kullanıcı gruplarına yönelik tasarlandığı belirtilmiştir. Millet bahçelerinin yer seçiminde nüfus yoğunluğu, arazi koşulları ve fiziki coğrafyanın dikkate alındığı; afet sonrası kullanım açısından ise toplanma alanı işlevi görebilecek kapasiteye sahip olduğu yönünde değerlendirmeler ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, bu bulgular millet bahçelerinin nesnel durumunu değil, araştırmaya katılan karar vericilerin değerlendirme ve algılarını yansıtmaktadır.

Tartışma –Millet bahçeleri planlanırken genellikle Millet Bahçesi Rehberi'nde yer alan tasarım kriterlerinin dikkate alındığı fakat coğrafi faktörlerin etkisiyle bu kriterlerde değişiklik olabileceği katılımcı ifadeleri sonucunda anlaşılmıştır.

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

National Gardens
Urban Green Spaces
Planning and Policy
Management
Qualitative Research.

Purpose –The aim of this study was to analyze the views of public officials in decision-making positions who played an active role in the design, planning, and implementation stages of the nation's gardens in Ankara, Kocaeli, and Trabzon, and to reveal their evaluations regarding the sustainability and functionality of the nation's gardens.

Method –The study was conducted using the interview technique, one of the qualitative research methods and techniques. A multiple-case study design was employed in the research. The sample group was selected using purposive sampling, and a total of 14 decision-makers were included in the study. The collected data were analyzed using thematic analysis. The findings were limited to the interviews conducted with the decision-makers.

*Bu çalışma Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı'nda Prof. Dr. Ramazan Pars Şahbaz danışmanlığında Esra Erşahin tarafından "Rekreasyon Alanı Olarak Millet Bahçelerinin Sürdürülebilirlik Bağlamında Çevresel Şartlara Uygunluk ve Yönetim Bakımından Araştırılması" adlı doktora tezi çalışmasından üretilmiştir.

ETİK ONAY / ETHICAL APPROVAL: Bu çalışma için Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'nun 09.08.2024 tarih ve 47 sayılı toplantısında alınan 47/24 sayılı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır. Katılımcılardan aydınlatılmış onam alınmıştır.

Önerilen Atıf / Suggested Citation

Erşahin, E. & Şahbaz, R. P. (2026). Millet Bahçelerinde Planlama, Politika ve Uygulama Süreçleri: Yönetim Bilimi Çerçevesinde Karar Verici Perspektifiyle Üç Büyükşehir Analizi, İşletme Araştırmaları Dergisi, 18 (3), 2756-26.

Received 1 May 2026

Revised 7 September 2026

Accepted 15 September 2026

Article Classification:

Research Article

Findings –The findings indicate that, according to the perceptions of the decision-makers, physical and human factors are influential in the planning, design, and implementation processes of the nation's gardens. The decision-makers stated that the nation's gardens are predominantly used for social and recreational purposes, that their use intensifies during the summer months, but that they can also be used throughout the year. They also stated that access opportunities are adequate, that needs analyses and feedback mechanisms are utilized in management processes, and that the areas are designed to accommodate different user groups. It was also found that population density, land conditions, and physical geographical characteristics are taken into consideration in the site selection of nation's gardens, while the decision-makers evaluated these areas as having sufficient capacity to function as assembly areas following disasters. However, these findings reflect the evaluations and perceptions of the decision-makers participating in the study rather than the objective conditions of the nation's gardens.

Conclusion –It has been understood from participant statements that, while the design criteria outlined in the "Public Garden Guide" are generally taken into account when planning public gardens, these criteria may be subject to modification due to the influence of geographical factors.

1. GİRİŞ

Günümüzde hızlı kentleşme süreci ve nüfus artışı ile birlikte artan yapılaşma baskısı, her geçen gün kentlerde yeşil alanlara duyulan ihtiyacı da arttırmaktadır. Büyükşehir statüsüne sahip kentlerde ise bu sürecin daha yoğun bir şekilde hissedilmesi kent sakinlerinin kolaylıkla erişim sağlayıp günlük rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri kentsel rekreasyon alanlarının planlanması gerekliliğini ön plana çıkarmaktadır. Buna bağlı olarak kent ormanları, parklar, açık ve kapalı rekreasyon alanları ve 2018 yılı itibariyle yaygınlaşmaya başlayan millet bahçeleri, kent sakinlerinin fiziksel, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayarak yaşam kalitesinin arttırılmasında önemli bir araç olarak görülmektedir.

Millet bahçeleri, Osmanlı bahçelerinden esinlenilerek günümüzün ve gelecek kuşağın da ihtiyaçları dikkate alınarak tasarlanan, halkın eğitimine ve eğlencesine hizmet eden, özel bitki koleksiyonlarının bulunduğu, araştırma, öğrenim, üretim ve koruma işlevlerine sahip halka açık yeşil alanlar olarak tanımlanmaktadır (TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, 2018). Millet bahçeleri, halkın doğa ile iç içe olmasını, sosyalleşmesini, rekreasyonel ve acil durumlarda halkın toplanma alanı ihtiyacının karşılanması amacıyla tasarlanmıştır (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2020). Bu bağlamda millet bahçeleri sadece kent sakinlerinin yeşil alan ihtiyacını karşılamasının ötesinde, halkın sosyalleşebildiği, fiziksel aktivite de bulunabildikleri, kültürel etkinliklerin düzenlendiği ve katılım sağlayabildikleri, doğayla temas kurabildikleri bir kentsel açık yeşil alan ihtiyacını da karşıladıkları görülmektedir. Bu işlevleri ile millet bahçeleri toplumsal bütünleşmeyi sağlama, sağlıklı yaşam ve sürdürülebilir kentsel yeşil alanlar oluşturma hedefleri ile de ilişkilidir. Ayrıca iklim krizi ile birlikte afet risklerinin de arttığı günümüzde millet bahçeleri, acil toplanma ve geçici barınma alanları olarak da kullanılabilme potansiyeline sahip olduklarından planlama, tasarım ve uygulama süreçlerinin sürdürülebilirlik kriterleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bunlara ek olarak millet bahçelerinin işlevselliği ve sürdürülebilirliği, bu alanların planlama ve yönetim süreçlerinde etkin rol oynayan karar vericilerin yaklaşımları ile şekillenmektedir. Yerel yönetimler ve diğer ilgili paydaşlar millet bahçelerinin bakım ve işletme süreçlerinde rol aldıklarından bu aktörlerin bakış açılarının ortaya koyulması, mevcut durum değerlendirmeleri, geleceğe yönelik planlama stratejilerinin geliştirilmesi bakımından da önem arz etmektedir.

Yönetim, örgütsel amaçların gerçekleştirilmesi doğrultusunda insan, mali kaynak, araç-gereç, malzeme ve zaman gibi mevcut kaynakların etkin ve uyumlu biçimde kullanılmasına yönelik kararların alınması, uygulanması ve bu süreçlerin koordinasyonunu kapsayan bütüncül bir süreçtir (Şimşek ve Çelik, 2018). Planlama kavramı ise; "Bir ekonomide gelir ve bölüşüm eşitsizliğini ortadan kaldırarak, toplumsal refahın yüksek olduğu bir yapı oluşturmak için bütüncül bir şekilde tasarlanan, kaynakların dağılımının belli bir programa dayandırıldığı ve uygulaması tek bir merkezden yürütülecek olan devlet müdahalesi aracıdır." şeklinde tanımlanmaktadır (Şimşek, 2016). Millet bahçelerinin planlanması, tasarlanması ve işletilmesi yalnızca fiziksel çevrenin düzenlenmesine yönelik bir süreç olmamakla birlikte bu süreç, yerel ihtiyaçların belirlenmesi, kurumlar arası koordinasyon, karar alma, kaynakların tahsisi, kamusal hizmetlerin sunumu ve kamu politikalarının uygulanması gibi yönetim biliminin temel konularıyla da bağlantılıdır. Bir politikanın başarıya ulaşabilmesi hedef veya standartların belirlenmesine bağlı değildir; hedeflerin uygulama sürecinde nasıl yorumlandığına ve hayata geçirilmesine bağlıdır. Diğer yandan merkezi yönetim tarafından belirlenen politika hedef ve ilkeleri ile yerel yönetimlerin uygulama süreçleri arasında koordinasyonun sağlanması

gerekmektedir. Bu nedenle merkezi düzeyde belirlenen hedefler yerel nüfus özellikleri, arazi yapısı, fiziki coğrafya, iklim ve kullanıcı ihtiyaçları doğrultusunda uygulamaya geçirilmelidir. Bu nedenle millet bahçelerinin planlama ve uygulama süreçlerinde ortaya çıkan farklılıklar sadece fiziksel çevre koşullarından kaynaklanmamakta; politika hedeflerinin yerel düzeyde yorumlanması ve uygulanmasından da kaynaklanabilmektedir. Ayrıca paydaşların karar alma ve uygulama süreçlerine katılımları yöntem ve yönetim bağlamında önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Millet bahçelerinin kamusal hizmet alanları olarak farklı kullanıcı gruplarına cevap verebilmesi, planlama aşamasında ihtiyaçların belirlenmesine ve uygulama sonrasında kullanıcı deneyimlerinin değerlendirilmesine de bağlıdır. Bu nedenle kullanıcı geri bildirimleri, ihtiyaç analizleri, farklı kullanıcı gruplarının beklentilerinin karşılanması, paydaş katılımı kullanıcı odaklı kamu hizmeti anlayışının önemli unsurlarıdır. Ayrıca millet bahçelerinin işlevselliği alan büyüklüğü ve fiziksel donatıların varlığıyla sınırlı kalmamakta; kapsayıcılık, erişilebilirlik, rekreasyonel faaliyet çeşitliliği, bakım ve güvenlik hizmetlerinin sürekliliği, kullanıcı ihtiyaçlarına uyum yönetsel başarısını etkileyen unsurlar olarak ele alınmaktadır. Bu nedenle millet bahçelerinin sürdürülebilirliği, planlama ve tasarım aşamasında belirlenen özelliklerin yanı sıra uygulama sonrasında yürütülen bakım, işletme, izleme ve geliştirme süreçlerine bağlıdır.

Literatürde açık yeşil rekreasyon alanları üzerine yapılan çalışmalar oldukça fazladır. Yapılan çalışmalara bakıldığında tasarım ve planlama (Pouya, 2019; Karadeniz, 2019; Gürbey, 2022; Martinez ve Mahajan, 2023; Şengül ve Ender Altay, 2024), acil toplanma alanı olarak kullanım (Gerden ve Şen, 2020; Aşıkutlu vd., 2021; Saygılı ve Akpınar, 2022; Güzel ve Yeşil, 2023) kullanıcı memnuniyeti ve beklentileri (Gürer ve Uğurlar, 2017; Güreşcioğlu ve Demir, 2019; Ayhan ve Atabeyoğlu, 2020; Soydan, 2020; Alp ve Ekşi, 2021; Ho vd., 2021; Korkut vd., 2021; Jung vd., 2022; Olgun vd., 2022; Alaması vd., 2024; Aydın ve Koç, 2024), kullanım biçimleri, engelleri ve rekreasyonel faaliyetler (Önal ve Sağır, 2018; Yuncu vd., 2020; Erşahin ve Yılmaz, 2025) sürdürülebilirlik ve ekolojik yaklaşım (Uygur ve Özkan, 2022; Üstün vd., 2022; Gülnar, 2025; Lai vd., 2025) ile yaşam kalitesi ve sosyal boyut (Liu vd., 2015; Omodior ve Ramos, 2020; Dirlik ve Köroğlu, 2021; Turaç, 2024; Güvenol vd., 2024) çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Millet bahçesi üzerine yapılan araştırmalara bakıldığında 2018 yılı itibarıyla Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde ortaya atılmasıyla akademik camiada da araştırılmaya başlandığı görülmüştür. Çelik (2018) gerçekleştirdiği araştırmada millet bahçelerinin geç Osmanlı döneminde geçirdiği değişimden ve Batılaşma etkisinden bahsedilmiş ve Konya Millet Bahçesi hakkında bilgi verilmiştir. Dedekargınoğlu (2019)'da benzer bir çalışma gerçekleştirmiş Ankara Ulus Meydanı'nda bulunan Millet Bahçesi'nin tarihçesini ele almıştır. Sağlık vd. (2019) ise millet bahçesi kavramı ve tarihçesinden yola çıkarak millet bahçesinde olması gereken tasarım kriterlerinden bahsedilmiş, Kahramanmaraş ili 15 Temmuz Millet Bahçesi'nin projelendirme ve uygulama aşamaları üzerine bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Şenik ve Uzun (2021) millet bahçesi kavramının açık yeşil alan sistemi planlama ve tasarım süreçlerindeki rolünü incelemişlerdir. Birol ve Aydın (2019) yapım planlamaları aşamasında olan "Millet Bahçeleri"ni hem nitelik hem de nicelik yönünden incelemiş ve bu bağlamda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile görüşmeler gerçekleştirmişlerdir. Zülkadiroğlu (2022) ise, Kahramanmaraş 15 Temmuz Millet Bahçesi'nin alan niteliklerinin kullanıcı açısından etkinliğini incelemiştir. Biçen (2023) Diyarbakır Bağlar Millet Bahçesi üzerine gerçekleştirdiği araştırmasında engelli ulaşılabilirliğini araştırmıştır. Çiner (2024) gerçekleştirdiği tez çalışmasında Pendik Millet Bahçesi'nin kullanıcıları için insan ve antropometri ilişkisini araştırmıştır. Uzun (2024) Düzce Millet Bahçesi ile ilgili olarak halkın görüşlerinin, genel memnuniyetlerinin ve ihtiyaçlarını karşılamadaki yeterliliğini belirlenmesi üzerine bir araştırma gerçekleştirmiştir. Subaşı ve Ferah (2024) Başakşehir Millet Bahçesi biyotik ve abiyotik envanterleriyle sürdürülebilir peyzaj kriterleri üzerine bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Abdallah ve Tülek (2024) Devlet Bahçeli Millet Bahçesi'nin peyzaj tasarım kriterleri açısından incelenmiştir. Erşahin ve Şahbaz (2025a) Muş ve Şırnak'ta bulunan millet bahçelerini ziyaret eden kişilerin rekreasyon alanı tercih etkenlerini incelemişlerdir. Yine Erşahin ve Şahbaz (2025b) Muş ve Kocaeli'de bulunan millet bahçelerini ziyaret eden kişilerin rekreasyon deneyim tercihlerini incelemişlerdir. Meral vd. (2026) Genç Millet Bahçesi örneği üzerinden, kent ölçeğindeki yeşil altyapı projelerinin karbon bütçesi üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Literatürde millet bahçeleri üzerine yapılan çalışmaların genel olarak fiziksel özellikler, peyzaj ve tasarım, kullanıcı deneyimleri üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Millet bahçelerinin planlama, tasarım ve uygulama süreçlerinde rol alan karar vericilerin değerlendirmelerine daha sınırlı yer verildiği dikkat çekmektedir. Farklı kentsel ve coğrafi özellikler çerçevesinde planlanan millet bahçelerinin sürdürülebilirliği ve işlevselliğinin karar verici perspektifinden nasıl değerlendirildiğinin ortaya konulması araştırmanın temel problemidir.

Türkiye’de bulunan şehirler, sahip oldukları fiziki coğrafya, iklim koşulları, nüfus yapıları ve kentsel gelişim dinamikleri bakımından farklı özelliklere sahiptirler. Bu farklılıktan dolayı millet bahçelerinin planlama ve uygulama süreçleri de çeşitli fiziki ve beşerî faktörler etrafında şekillenmektedir. Bu nedenle farklı coğrafi bölgelerde bulunan millet bahçesi uygulamalarının karşılaştırılması olarak incelenmesi ortak eğilimlerin ve yerel farklılıkların ortaya konulmasına olanak tanımaktadır. Bu farklılıklar millet bahçelerinin planlama, tasarım ve yönetim süreçlerinde nüfus yapısı, fiziksel çevre, ulaşım imkanları, arazi şartları ve yerel ihtiyaçların dikkate alınmasını gerekli kılmaktadır. Bu üç kentin seçilmesindeki amaç, farklı coğrafi bölgelerde bulunmaları ve büyükşehir statüsüne sahip olmalarından dolayı farklı kentsel ve coğrafi koşullarda görev yapan karar vericilerin planlama, tasarım ve uygulama süreçlerine ilişkin değerlendirmelerindeki benzer ve farklı noktaların neler olduğunun belirlenmesidir. Millet bahçelerinin planlama ve uygulama süreçlerinde etkin rol oynayan karar vericiler perspektifinden değerlendirilmesi, yönetsel değerlendirmeleri farklı kent bağlamları üzerinden karşılaştırmalı olarak sunulması araştırmanın özgün katkısını ortaya koymaktadır.

Bu araştırmada Ankara, Kocaeli ve Trabzon illerinde bulunan millet bahçelerinin tasarım, planlama ve uygulama aşamalarında etkin rol üstlenen karar verici konumdaki kamu görevlilerin görüşlerinin analiz edilerek, millet bahçelerinin sürdürülebilirliği ve işlevselliğine yönelik değerlendirmeleri ortaya koymak amaçlanmıştır. Millet bahçeleri üzerine gerçekleştirilen bu araştırmanın, literatüre karar verici (kamu görevlisi) perspektifinin kazandırılması ve uygulayıcılara yönelik önerilerin sunulması beklenmektedir. Bu araştırmada “Ankara, Kocaeli ve Trabzon illerinde bulunan millet bahçelerinin tasarım, planlama ve uygulama süreçleri karar vericiler tarafından nasıl değerlendirilmektedir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Ayrıca aşağıdaki alt araştırma sorularının da cevapları aranmıştır:

1. Karar vericilere göre fiziksel ve beşerî faktörler millet bahçelerinin planlama ve tasarım süreçlerini nasıl etkilemektedir?
2. Karar vericilerin değerlendirmelerine göre millet bahçelerinin temel kullanım amaçları ve işlevleri nelerdir?
3. Millet bahçelerinin yer seçiminde ve konumlandırılmasında hangi kriterler dikkate alınmaktadır?
4. Millet bahçelerinin afet sonrası kullanımına ilişkin planlama ve kapasite değerlendirmeleri nelerdir?
5. Millet bahçelerinin yönetim, organizasyon, erişilebilirlik ve kapsayıcılık süreçleri karar vericiler tarafından nasıl değerlendirilmektedir?
6. Ankara, Kocaeli ve Trabzon'daki millet bahçelerine ilişkin karar verici değerlendirmelerinde hangi ortaklıklar ve farklılıklar ortaya çıkmaktadır?

Nitel bir yaklaşımla yürütülen bu araştırmada araştırmacının kentsel rekreasyon alanları, millet bahçeleri ve mekânsal planlama gibi konular üzerinde sahip olduğu akademik bilgi birikimi doğrultusunda süreç yönlendirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ile toplanan verilerin analiz sürecinde araştırmacıların yorumlayıcı rolü ön planda olup öznelliğin en aza indirilmesi amacıyla katılımcı ifadelerine doğrudan yer verilmiş ve bulguların nesnel bir yaklaşımla sunulmasına özen gösterilmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, nitel araştırma yöntemleri ve tekniklerinden görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada millet bahçelerinin planlama, politika ve uygulama süreçleri, farklı büyükşehirlerdeki karar vericilerin ve uygulama süreçlerinde yer alan ilgili aktörlerin görüşleri doğrultusunda incelendiğinden çoklu durum çalışması deseni kullanılmıştır.

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’nin üç farklı coğrafi bölgesinde yer alan, büyükşehir belediye statüsüne sahip Ankara, Kocaeli ve Trabzon illerinde görev yapan karar vericiler oluşturmaktadır. Katılımcıların araştırmaya dahil edilmesinde; (i) Millet Bahçelerinin planlama, uygulama, yönetim veya karar alma süreçlerinde doğrudan ya da dolaylı olarak görev almış olmak, (ii) ilgili süreçlere ilişkin kurumsal bilgi ve deneyime sahip olmak ve (iii) araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmek ölçütleri dikkate alınmıştır. Çalışmanın örneklem grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiş, konu hakkında bilgi sahibi ve karar verme

yetkisi olan toplam 14 katılımcı dahil edilmiştir. Çalışma grubunda farklı kurum ve kuruluşlardan karar vericilerin dahil edilmesi ile araştırmada farklı perspektiflerden değerlendirme yapılması hedeflenmiştir.

Araştırma kapsamında belirlenen uygun katılımcılara görev yaptıkları kurumlar aracılığıyla veya doğrudan iletişim yoluyla görüşme daveti yapılmıştır. Araştırmaya toplam 35 potansiyel katılımcı davet edilmiş, bunlardan 14 kişi görüşmeye katılmayı kabul etmiş, 21 kişi ise yoğun çalışma programları, kurumsal izin süreçleri ve araştırma konusunun kamu politikaları ve yerel yönetim uygulamalarıyla ilişkili olması sebebiyle reddetmişlerdir. Bu durum özellikle Ankara'da, ilgili kurumlarda görev yapan potansiyel katılımcılara erişimi ve gönüllü katılımı sınırlandırmıştır. Böylece araştırmanın örneklem büyüklüğü kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan üst düzey karar vericilerin gerek bireysel gerekse kurumsal nedenlerden dolayı araştırmaya dahil olmak istememelerinden dolayı sınırlı kalmıştır. Araştırmada katılımcıların kimliklerinin ve görev yaptıkları kurumlara ilişkin tanımlayıcı bilgilerin korunması amacıyla katılımcılar KA1, KK1, KT1 şeklinde kodlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubuna dair bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubuna Dair Genel Bilgiler

Katılımcı	Daire	Cinsiyet	Görev
Ankara Büyükşehir Belediyesi			
KA1	Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı	Erkek	Müdür
KA2	Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı	Erkek	Müdür
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi			
KK1	Kocaeli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Kadın	Vekaleten Müdür
KK2	Turizm ve Doğal Yaşam Alanları Şube Müdürlüğü	Erkek	Müdür
KK3	Kentsel Dönüşüm Dairesi Başkanlığı	Erkek	Daire Başkanı
KK4	Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı	Erkek	Daire Başkanı
KK5	Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	Kadın	Daire Başkanı
KK6	Afet İşleri Dairesi Başkanlığı	Erkek	Daire Başkanı
KK7	İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı	Erkek	Müdür
Trabzon Büyükşehir Belediyesi			
KT1	Trabzon Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Erkek	Müdür
KT2	Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı	Erkek	Daire Başkanı
KT3	Fen İşleri Dairesi Başkanlığı	Erkek	Daire Başkanı
KT4	Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı	Erkek	Müdür
KT5	İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı	Erkek	Daire Başkanı

2.3. Veri Toplama Araçları ve Veri Toplama Süreci

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak veriler toplanmıştır. Yazarlar tarafından hazırlanan görüşme formunda fiziki ve beşerî coğrafya faktörleri temel alınarak sorular hazırlanmış ve 5 farklı alandan 16 uzman görüşü alınarak soru formuna nihai şekli verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu millet bahçesi algısı, ulaşım, erişilebilirlik, tasarım, yönetim, sosyo-kültürel etki, afet ve acil durum kullanımı, mekân üzerindeki etkisi, fiziki ve çevresel koşullara yönelik olmak üzere toplamda 33 sorudan oluşmaktadır.

Veri toplama aşamasına geçilmeden önce Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulundan 47/24 Etik Kurul Kararı ile 09.08.2024 tarih ve 47 sayılı toplantıda araştırmanın etik onayı alınmıştır. Katılımcıların aydınlatılmış onamları da alınmış ve veriler yalnızca bilimsel amaçla kullanılmak üzere gizlilik çerçevesinde işlenmiştir. Karar vericiler ile mülakatlar, 15.08.2024-15.11.2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. İlk olarak 3 katılımcı ile bir pilot çalışması gerçekleştirilmiş, soru formunda herhangi bir sorun olmadığı anlaşılmış ve veri toplama sürecine devam edilmiştir. Pilot görüşmeye katılan katılımcıların verileri ise nihai analize dahil edilmiştir. Her bir katılımcı ile gerçekleştirilen görüşmeler ortalama 60 dakika sürmüştür. Yapılan görüşmeler sonucunda yeni kod veya anlamlı temaların ortaya çıkma durumu dikkate alınmıştır. Görüşmeler ilerledikçe katılımcıların benzer konuları tekrar etmeye başladığı ve yeni görüşmelerden önemli ölçüde farklı kod veya tema elde edilmediği gözlemlendiğinde veri doygunluğuna ulaşıldığı varsayılmıştır.

Görüşmelerde veriler, ses kaydının alınmasına izin veren katılımcıların ses kaydı alınarak toplanmış, ses kaydına izin verilmeyen veya kayıt alınmasının uygun olmadığı durumlarda ise görüşme sırasında ayrıntılı yazılı notlar tutulmuştur. Ses kayıtları araştırmacılar tarafından kelime işlemci programına aktarılarak yazılı metne dönüştürülmüş ve deşifre işlemleri gerçekleştirilmiştir. Deşifre edilen görüşme metinleri, alınan ses kayıtları kapsamında tekrar kontrol edilerek gözden geçirilmiştir. Yazılı olarak elde edilen görüşme verileri de benzer şekilde analiz sürecine dahil edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi tematik analiz yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Kodlama süreci iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada araştırmacılar görüşme metinlerini birbirlerinden bağımsız biçimde kodlamış, daha sonra oluşturulan kodlamalar karşılaştırılmıştır. Ses kaydı ve yazılı olarak toplanan veriler ilk olarak bir kelime işlemci programına aktarılarak deşifre işlemleri gerçekleştirilmiş, araştırma soruları doğrultusunda ön bir okuma yapılarak anlamlı veri grupları oluşturulmuştur. Daha sonra açık kodlama yöntemiyle analiz yapılmış ve ilk kodlar oluşturulmuştur. Kodlama sürecinde Tümevarımsal kodlama yaklaşımı kullanılmıştır. Tümevarımsal kodlama yaklaşımında kodlar önceden kesin olarak belirlenmemekte, katılımcıların ifadelerinden ve araştırma verilerinin içeriğinden hareketle oluşturulmaktadır. Güvenirliğin sağlanması için oluşturulan kodlar alanında uzman 7 kişiye sunularak görüşleri alınmış, ana kod ve alt temalar uzmanların değerlendirilmesi sonucunda tekrardan düzenlenmiştir. Uzmanlar, görüşme verilerini bağımsız olarak kodlayan kişiler olarak değil, görüş bildiren uzmanlar olarak sürece dahil edilmiştir. Araştırmacılar arası görüş birliğinin sağlanması adına belirlenen kodlar karşılaştırılmış, görüş ayrılığı olan kodlamalar tekrardan ele alınmış ve nihai olarak ortak bir karara bağlanmıştır. Veriler daha sonra MAXQDA (2020) programına aktarılarak sistematik kodlama süreci gerçekleştirilmiştir. Toplamda 10 ana kod ve 24 alt kod kelime ve cümle bazında 501 kez kodlanmıştır. Kod dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Ana Kod ve Alt Kodların Dağılımı

Ana Kod	Alt Kod	Kategoriler
1. Yapılan Etkinlikler	1.1. Fiziksel Etkinlikler 1.2. Sosyal ve Kültürel Etkinlikler	
2. Kavramsal Algı		
3. Gelecek Hedefler ve Planlama	3.1. Öneri ve Katkılar 3.2. Gelecek Hedefleri	
4. Turizm Potansiyeli		
5. Afet ve Acil Durum Kullanımı	5.1. Altyapı Durumu 5.2. Afet Planlama Stratejileri 5.3. Toplanma Alanı Olarak Kullanımı	Bilinmiyor, Yetersiz, Yeterli
6. Ulaşım ve Erişilebilirlik	6.1. Ulaşım Sorunu 6.2. Ulaşım Türü 6.3. Millet Bahçeleri Arası Mesafe	Var, Yok Toplu Taşıma, Özel Araç, Yaya Mesafe Bulunmamaktadır, Yaklaşık 5-20 km, Yaklaşık 20 km'den Fazla
7. Yönetim ve Organizasyon	7.1. İhtiyaç Analizi 7.2. Lojistik Tesis 7.3. Strateji ve Başarı Örnekleri 7.4. Tasarım ve Toplum Katılımı 7.5. Planlama ve İdare 7.6. Lokasyon Planlama	Yetersiz, Güvenlik ve Temizlik Kullanıcı Geri Bildirimleri (web, kutu vb.), Her Yaş ve Toplumsal Kesim İçin Tasarım Diğer, Nüfus Yoğunluğu ve Erişim Önceliği
8. Kentsel ve Mekânsal Etki	8.1. Kentsel Dönüşüm ve Yer Değeri	8.1.1. Sonraki Değişim: Peyzaj Düzenlemeleri, Değişim yok, Ekonomik Değer Artışı, Konut Artışı 8.1.2. Önceki Durum: Sahil Şeridi, Atlı Arazi, Askeri Alan, Stadyum

Ana Kod	Alt Kod	Kategoriler
9. Fiziki ve Çevresel Koşullar	9.1. Fiziki Coğrafya Etkisi	
	9.2. Sürdürülebilirlik	Karşılaşılan Zorluklar, Çevresel Sürdürülebilirlik
10. Sosyo-Kültürel Etki	10.1. Toplumsal Fayda	
	10.2. Toplumsal Katılım	Yaşlı, Genç, Aile, Her Yaş ve Gelir Grubu
	10.3. Kullanım Yoğunluğu	Her Mevsim Kullanım, Mevsimsel Yoğunluk
	10.4. Kullanım Türü	Doğayla Etkileşim, Sosyalleşme, Fiziksel Aktivite
	10.5. Göçmen Nüfusun Sosyolojik Yapıya Etkisi	Etkisi Yok, Etkisi Var

Karşılaştırma sürecinde aynı veri birimine aynı kodun verilmesi görüş birliği, farklı kodların verilmesi ise görüş ayrılığı olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen formül kullanılarak gerçekleştirilmiş ve tema/kategori sayısı üzerinden yapılan hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliği %77,2 olarak bulunmuştur.

$$\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Uzlaşılan Kod Sayısı}(34)}{[\text{Uzlaşılan Kod Sayısı}(34) + \text{Farklı Kod Sayısı}(10)]}$$

2.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Araştırma kapsamında toplanan veriler karar vericilerin görüşleriyle sınırlı olması nedeniyle kullanıcı deneyimleri doğrudan yansıtılmamış; karar vericilerin millet bahçelerine ilişkin değerlendirmeleri saha gözlemleri ve mekânsal göstergelerle ayrıca doğrulanmamıştır. Ankara'daki karar verici örnekleminin sınırlı olması, bu kente ilişkin bulguların temsil gücünü sınırlandırmaktadır. Bununla birlikte, verilerin kurumsal düzeyde görev yapan karar vericilerden elde edilmesi, mevcut uygulamaların olumlu yönde değerlendirilmesine bağlı kurumsal öz-sunum yanlılığı olasılığını da beraberinde getirebileceği varsayılmıştır. Araştırma bulguları Ankara, Kocaeli ve Trabzon'da görüşülen karar vericilerin değerlendirmeleriyle sınırlı olarak ele alınmalı ve Türkiye genelindeki millet bahçelerine ilişkin genelleyici sonuçlar olarak değerlendirilmemelidir.

3. BULGULAR

Gerçekleştirilen analiz sonucunda 10 ana kod ve 24 alt kod oluşturulmuş ve 501 kez kodlanmıştır. Örneklem grubunda yer alan şehirlerdeki katılımcı sayılarının eşit olmaması görüşme içeriklerinin hacminin aynı olmaması nedeniyle kod frekansları şehirler arasında doğrudan bir önem veya üstünlük göstergesi olarak değerlendirilmemiştir. Bulguların yorumlanmasında temel ağırlık, katılımcıların ifadelerinde ortaya çıkan anlam örüntülerine, şehirler arasındaki benzerlik ve farklılıklara ve bağlamsal açıklamalara verilmiştir. Ayrıca alıntılarının seçiminde ilgili temayı açık ve doğrudan ifade etmesi, araştırma sorusuyla ilişkili olması, farklı şehirlerdeki ortak veya ayrışan görüşleri temsil etmesi ve mümkün olduğunda farklı kurumsal perspektifleri yansıtması ölçütleri dikkate alınmıştır.

3.1. Kavramsal Algı Ana Koduna Dair Analiz Bulguları

Katılımcıların millet bahçesi kavramına yönelik algıları “Kavramsal Algı” ana kodu çerçevesinde kodlanmış ve şehirlere göre dağılımları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. İller Bazında Millet Bahçesi Algısı Ana Kod Dağılımı

	Kocaeli	Trabzon	Ankara
Kavramsal Algı	7	5	2

Karar vericilerin millet bahçesi kavramına yönelik algıları değerlendirildiğinde her üç ildeki katılımcıların; insanların rahat nefes alabilecekleri, boş zamanlarını çeşitli fiziksel ve kültürel aktiviteler ile değerlendirebildikleri, yeşilin ve doğanın ön planda olduğu bir konsept olarak millet bahçelerini değerlendirdikleri görülmektedir. Kocaeli'deki katılımcıların ifadelerinde millet bahçelerinin fiziksel aktivite, dinlenme ve doğayla ilişki kurma işlevleri öne çıkarken, Trabzon'daki katılımcıların ifadelerinde sosyal ve kültürel kullanım olanaklarına yönelik vurgular dikkat çekmektedir. Ankara'daki katılımcılar ise millet bahçelerinin farklı yaş ve toplumsal gruplara hizmet veren çok işlevli kamusal alanlar olmasına ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur. Katılımcıların ifadeleri aşağıdaki gibidir:

KK6: “Millet bahçesi, vatandaşlarımızın rahatlıkla boş zamanlarını geçirebilecekleri; kitap okuma alanları, fizik-egzersiz- basit spor faaliyet alanları, çocukların eğlenceli vakit geçireceği alanlar, yürüyüş parkurları, yeşilin ve bağlı faunanın hâkim olduğu ekosistem konsepti anlaşılmalıdır.”

KT5: “Daha çok adı üstünde anlaşıldığı gibi ben bahçe gibi görüyorum bunu mesela yeşil alanların çok olduğu işte peyzajının yapıldığı çocuk oyun alanlarının olduğu tabi insanların oturup çayını kahvesini içeceği bir alan olarak görüyorum.”

KA1: “Her yaştan insana hitap edebilecek, zaman geçirebilecek, şehirleşmenin vermiş olduğu stresten uzaklaşmasını ve rahat nefes almasını sağlayabilecek, şehrin içinde doğal hayatın yaşanabileceği bir konseptte olması.”

3.2. Yapılan Etkinlikler Ana Koduna Dair Analiz Bulguları

Karar vericilerin millet bahçelerinde yapılan etkinliklere dair vurgulamaları “Yapılan Etkinlikler” ana kodu altında kodlanmış ve Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. İller Bazında Yapılan Etkinlikler Ana Kod ve Alt Kod Dağılımı

	Kocaeli	Trabzon	Ankara
Yapılan Etkinlikler			
Fiziksel Etkinlikler	10	5	-
Sosyal ve Kültürel Etkinlikler	9	9	1

Karar vericilerin ifadeleri değerlendirildiğinde, millet bahçelerinin fiziksel aktiviteler ile sosyal ve kültürel etkinliklerin gerçekleştirilebildiği çok işlevli rekreasyon alanları olarak değerlendirildiği görülmektedir. Millet bahçelerinin piknik, yürüyüş, spor, çocuklara yönelik aktiviteler ek olarak konser, fuar, toplu etkinlikler gibi sosyal ve kültürel faaliyetlerin gerçekleştirilmesi amacıyla kullanıldığına yönelik katılımcı ifadeleri bulunmaktadır. Kocaeli ve Trabzon’daki katılımcıların ifadelerinde fiziksel ve sosyal-kültürel faaliyetlere yönelik örnekler bulunurken, Ankara’daki katılımcı ifadelerinde sosyal ve kültürel etkinliklere ilişkin bir değerlendirmenin öne çıktığı görülürken, fiziksel etkinliklere yönelik bir ifade bulunmamaktadır:

KK5: “Millet bahçelerinde yürüyüş, spor, piknik, çocuk oyunları, konserler ve toplu etkinlikler gibi birçok farklı faaliyet gerçekleştirilebilir. Bu alanlar, özellikle hafta sonları ve tatil günlerinde düzenlenen etkinliklerle halk tarafından sıklıkla kullanılmaktadır. Kadın ve Çocuklara yönelik etkinliklerde sık sık kullanılmaktadır.”

KT2: “...Ortahisar merkezdeki bizim millet bahçelerimiz aktif kullanılıyor yani kültürel organizasyonda da kullanılıyor sportif organizasyonda da kullanılıyor çadır kampinglerde de kullanılıyor dolayısıyla çok farklı kategorideki işlevlerle beraber insanları bir araya getirebiliyor...”

KA1: “Fuarlar, festivaller yapılıyor.”

Bu ifadeler, millet bahçelerinin pasif rekreasyon faaliyetlerinin gerçekleştirildiği mekanlar olmadığını; fiziksel aktivite, dinlenme, sosyalleşme ve toplu etkinlikler gibi farklı kullanım biçimlerinin iç içe olduğu mekânlar olarak ele alındığını göstermektedir. Millet bahçelerinin kentsel yaşam içerisinde farklı kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verebilecek çok işlevli rekreasyon alanları olarak değerlendirilmektedir.

3.3. Ulaşım ve Erişilebilirlik Ana Koduna Dair Analiz Bulguları

Karar vericilerin millet bahçelerine erişilebilirlik durumlarına yönelik ifadeleri “Ulaşım ve Erişilebilirlik” ana kodu altında değerlendirilmiş ve kod dağılımı Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. İller Bazında Ulaşım ve Erişilebilirlik Ana Kod ve Alt Kod Dağılımı

	Kocaeli	Trabzon	Ankara
Ulaşım ve Erişilebilirlik			
Ulaşım Sorunu			
Var	1	-	-
Yok	6	4	2
Ulaşım Türü			

	Kocaeli	Trabzon	Ankara
Toplu Taşıma	7	4	2
Özel Araç	4	3	1
Yaya	4	2	1
Millet Bahçeleri Arası Mesafe			
Mesafe Bulunmamaktadır	1	-	-
Yaklaşık 5-20 km	4	4	-
Yaklaşık 20 km'den Fazla	2	2	-

Katılımcı ifadeleri genel olarak değerlendirildiğinde, millet bahçelerine erişimin daha çok toplu taşıma ile gerçekleştirildiğine, özel araç ve yaya ulaşımının da kullanıldığını; ulaşım konusunda sorun olmadığını ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca Kocaeli'deki bir katılımcı taraflarına ulaşım konusunda intikal eden bir şikayet bulunmadığını belirtmiştir:

KK1: "Ulaşım anlamında tarafımıza intikal eden herhangi bir zorluk bulunmamaktadır."

KA2: "Şu anda böyle bir durum ile karşılaşmadı, zorluk yaşandığı durumlarda belediyelerden destek alınabilir."

KT4: "Millet bahçeleri anlamında ulaşımında şehirdeki insanlarımız kendi araçlarıyla veya toplu taşıma araçlarıyla çok rahatlıkla millet bahçelerine ulaşabilirler."

Bununla birlikte, ulaşım olanaklarının her millet bahçesinde aynı düzeyde olmadığına ilişkin eleştirel bir görüş de ortaya çıkmıştır. KK7 ifadesinde "Bazılarında toplu taşıma çok yoğun iken bazılarında daha seyrek, toplu taşıma ağının yetersiz olduğu yerler var (KK7)." şeklinde ifade de bulunmuştur. Millet bahçelerine ulaşım genel olarak mümkün olsa da erişilebilirliğin her millet bahçesi için aynı olmadığına, toplu taşıma ağının yaygınlığı ve hizmet sıklığı bakımından yetersiz düzeyde kaldığına vurgu yapılmıştır. Millet bahçelerine ulaşımın nasıl gerçekleştirildiğine yönelik ifadeler ise "Ulaşım Türü" alt teması altında değerlendirilmiştir. Burada her üç ildeki karar vericiler ağırlıklı olarak "Toplu Taşıma" kategorisine vurgu yapmışlardır. İkinci olarak ise "Özel Araç" kategorisine vurgu yaptıkları görülmüştür. Kocaeli, Trabzon ve Ankara millet bahçesi karar vericileri yaya olarak erişimin mümkün olduğunu da ifade etmişlerdir:

KA2: "Tandoğan ile Gençlik Parkı yanında olduğu için bireysel (özel araç ve yaya) ve her tür toplu taşıma ile mümkündür."

KK5: "Millet bahçelerine ulaşım genellikle toplu taşıma araçları, özel araçlar ve bisiklet yolları ile sağlanmaktadır..."

KT5: "...Vatandaş o şehirde oturuyorsa yürüyerek gidip gelebiliyor mesela Ortahisar millet bahçesine yürüyerek gidip gelebiliyor veya Akçaabat'a gidip gelebiliyor."

Katılımcılar, millet bahçelerinin konumlarına bağlı olarak farklı ulaşım seçeneklerinin kullanılabilirliğine vurgu yapmış; erişilebilirliğin yalnızca motorlu ulaşım araçları üzerinden değil, yaya erişimi üzerinden de gerçekleştirilebileceğini ifade etmişlerdir.

"Millet Bahçeleri Arasındaki Mesafe" alt temasında Kocaeli (4) ve Trabzon'daki (4) karar vericiler millet bahçeleri arasında yaklaşık 5-20 kilometrelik mesafelerin bulunduğuna ilişkin değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Bazı katılımcılar ise millet bahçelerinin birbirinden daha uzak konumlarda bulunduğunu belirtmiştir:

KK5: "Millet bahçeleri arasındaki mesafe, Kocaeli'nin coğrafi yapısına bağlı olarak değişmektedir. Örneğin, İzmit Millet Bahçesi ile Derince Millet Bahçesi arasındaki mesafe yaklaşık 10-15 km iken İzmit Millet Bahçesi-Darıca Millet Bahçesi arası ise yaklaşık 55-60 km'dir. Bu mesafeler, halkın kolay ulaşım sağlayabileceği şekilde planlanmıştır."

KT3: "Avni Aker millet bahçesinin olduğu yer Akçaabat'ın millet bahçesinin olduğu yer yaklaşık 8 km bir yer. Yalınca millet bahçesinin uzaklığı yaklaşık 9 km yani Avni Aker'i merkez olarak değerlendirdiğimizde Avni Aker millet bahçesinin Yalınca'ya uzaklığı 9 km Akçaabat'a uzaklığı 8 km."

3.4. Turizm Potansiyeli Ana Koduna Dair Analiz Bulguları

Karar vericilerin millet bahçelerinin turizm potansiyeline yönelik değerlendirmeleri “Turizm Potansiyeli” ana kodu altında değerlendirilmiş ve kod dağılımı Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. İller Bazında Turizm Potansiyeli Ana Kod Dağılımı

	Kocaeli	Trabzon	Ankara
Turizm Potansiyeli	6	13	-

Katılımcılar millet bahçelerini öncelikli olarak kent sakinlerinin rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayan kentsel yeşil alanlar olarak değerlendirmişlerdir. Ayrıca, doğal, kültürel ve mekânsal özelliklere bağlı olarak ziyaretçi çekme ve kentin turizm değerine katkıda bulunma potansiyeline sahip olabileceğini ifade ettikleri görülmektedir. Karar vericiler millet bahçelerini birer turizm destinasyon alanı olarak değil, kentin mevcut turizm çekiciliklerini destekleyen tamamlayıcı mekanlar olarak değerlendirmişlerdir. Bu bağlamda; konum, peyzaj özellikleri, gerçekleştirilen etkinlikler, sosyal kullanım olanakları ve kentin genel turizm yapısı, millet bahçelerinin turist çekme potansiyelini etkileyebilecek faktörler olarak ele alınmıştır:

KK7: “Evet kent olarak iki denize kıyı olmamız turizm faaliyetleri olarak şanslı kılmaktadır. Özellikle askeri alanların şehrin en güzel yerlerinde olması ve korunmuş olması işi kolaylaştırmaktadır...”

KK2: “...Yakın şehirlerden özellikle denize nazır millet bahçelerimiz gezi amaçlı ilgi görmektedir. Dışarıya yönelik ilgiyi artırma konusunda turizm tanıtımı faaliyetleri yapılmaktadır.”

KT5: “...Bir tane stadyumun görsel olarak orada sembolik bir bıraktık mesela turizm anlarında herkes gelip belki onu görmek isteyecektir.”

3.5. Fiziki ve Çevresel Koşullar Ana Koduna Dair Analiz Bulguları

Karar vericiler millet bahçelerinin tasarım ve konumlandırılmasında fiziki ve çevresel koşulların etkisini “Fiziki ve Çevresel Koşullar” ana kodu altında kodlamış ve kod dağılımı Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. İller Bazında Fiziki ve Çevresel Koşullar Ana Kod ve Alt Kod Dağılımı

	Kocaeli	Trabzon	Ankara
Fiziki ve Çevresel Koşullar			
Fiziki Coğrafya Etkisi	7	15	3
Sürdürülebilirlik			
Karşılaşılan Zorluklar	7	6	1
Çevresel Sürdürülebilirlik	7	7	2

Katılımcı ifadeleri değerlendirildiğinde, millet bahçelerinin planlama ve tasarım süreçlerinin alanın mevcut fiziki ve çevresel özelliklerinden bağımsız olarak ele alınmadığını, şehirlerin coğrafi özelliklerine ve alanın özgün niteliklerine bağlı olarak şekillendiği belirtilmiştir. Özellikle Trabzon’daki karar vericiler Trabzon’un engebeli yapısının millet bahçesi konumlandırılmasında ve tasarlanmasında önemli bir etkiye sahip olduğunu ve planlayacak geniş ölçüde alan bulmakta zorlandıklarını vurgulamışlardır. Kocaeli örneğinde ise alan özelliklerinin kullanım mekânlarının farklılaşmasına etkisi ve iklim, coğrafya ile afet risklerinin birlikte değerlendirilmesi gerekliliği vurgulanmıştır:

KK1: “Her millet bahçesi projesi alanın özelliklerine göre açık alan tasarımı olarak planlandığından temel hedefleri aynı ancak kullanıma yönelik mekanları farklılıklar içermektedir.”

KK7: “Farklı planlama olmalıdır. İklim, coğrafya, doğal afet tehlikeleri göz önünde bulundurulmalıdır.”

KT1: “Fiziki olarak düz arazi bulmakta Trabzon’da zorlanırsınız yani Avni Aker millet bahçelerinin düz bir tarzda olması mühim. Etrafımızda gerçekten arazi problemi var yani burada bir kamu binalarını dahil yapacak bir yer dahi bulmakta zorlanıyor şehir...”

Çevresel sürdürülebilirlik bağlamında ise katılımcılar, kaynakların etkin kullanımı ve alanın çevresel işlevlerinin korunmasına vurgu yaparken, alanın çevresel sürdürülebilirliğinin yeşil alan oluşturulmasıyla

sınırlı olmaması gerektiğine dikkat çekmişlerdir. Su ve enerji kullanımının verimliliği, bitki seçimi, atık yönetimi ve kent içerisindeki çevresel işlevler ile birlikte ele alınması gerektiğini ifade etmişlerdir:

KA2: “İklimsel yağışların az olduğu Ankara’da sulama ve yeşillikler noktasında olabildiğince tasarruflu davranılmalı ve çevresel sürdürülebilirlik gözetilmelidir.”

KK7: “Yerli bitki türleri tercih ediliyor, su kaynaklarının verimli kullanımı, enerji verimliliği, atık yönetimi sürdürülebilirlik adına yapılanlar diyebiliriz.”

KT5: “...Yutak alan diyoruz ya biz şehrin gürültüsünü, tozunu işte karbondioksiti emen ağaçlarla falan yutak alanlar oluşturmak, bakanlığımız ona çalışıyor biraz millet bahçeleriyle de şehrin içlerinde de karbondioksiti emen, gürültüyü emen alanlar oluşturmaya çalışıyoruz.”

3.6. Sosyo-Kültürel Etki Ana Koduna Dair Analiz Bulguları

Karar vericilerin millet bahçelerinin toplumun sosyal ve kültürel etkilerine dair cevapları “Sosyo-kültürel Etki” ana kodu altında kodlanmış ve kod dağılımı Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. İller Bazında Sosyo-Kültürel Etki Ana Kod ve Alt Kod Dağılımı

	Kocaeli	Trabzon	Ankara
Sosyo-Kültürel Etki			
Toplumsal Fayda	11	5	-
Toplumsal Katılım			
Yaşlı	2	-	2
Genç	2	2	1
Aile	3	2	-
Her Yaş ve Gelir Grubu	4	5	1
Kullanım Yoğunluğu			
Her Mevsim Kullanım	4	3	-
Mevsimsel Yoğunluk	3	3	1
Kullanım Türü			
Doğayla Etkileşim	3	1	1
Sosyalleşme	8	2	1
Fiziksel Aktivite	8	1	
Göçmen Nüfusun Sosyolojik Yapıya Etkisi			
Etkisi Yok	2	4	1
Etkisi Var	1	-	-

Karar vericilerin millet bahçelerinin topluma olan faydalarına yönelik cevapları “Toplumsal Fayda” alt kodu altında değerlendirilmiştir. Toplumsal fayda açısından katılımcılar, millet bahçelerini bireylerin boş zamanlarını değerlendirdikleri ve bir araya gelerek sosyal etkileşim kurmalarına imkan sağlayan kamusal mekânlar olarak değerlendirmişlerdir. Kocaeli ve Trabzon’daki katılımcıların ifadelerinde bu fayda daha belirgin biçimde dile getirilirken, Ankara’daki görüşmelerde bu alt koda ilişkin doğrudan bir ifade elde edilmemiştir. Katılımcıların ifadelerinde toplumsal fayda, fiziksel bir mekan sağlanmasından ziyade bireylerin sosyal ilişkiler kurabilmesine ve ortak zaman geçirebilmesine de bağlanmaktadır.

KK1: “Yapılan aktiviteler ve alanda geçirilen zaman ile, toplumdaki bireylerin ruh ve beden sağlığı olumlu yönde etkilenmektedir.”

KK5: “Kocaeli’deki millet bahçeleri, şehirde yaşayan insanların yeşil alanlara erişimini artırarak hem fiziksel hem de zihinsel sağlıklarına olumlu katkıda bulunmaktadır. Aynı zamanda, toplumsal buluşma noktaları oluşturarak sosyal etkileşimi artırır ve topluluk duygusunu güçlendirir.”

KT2: “...çok farklı kategorideki işlevlerle beraber insanları bir araya getirebiliyor olmaları bakımından oldukça fayda sağlamaktadır.”

“Toplumsal Katılım” alt kodunda karar vericilerin millet bahçelerini ağırlıklı olarak hangi yaş grubundaki bireylerin kullandığına yönelik cevapları kodlanmıştır. Katılımcıların değerlendirmelerinde millet bahçelerinin farklı yaş ve gelir gruplarının kullanımına açık alanlar olarak algılandığı görülmektedir. Kocaeli ve Trabzon'daki katılımcılar, aileler, çocuklar, gençler ve yaşlıların da bu alanları kullandığını belirtmişlerdir:

KK5: “Millet bahçelerinde en çok aileler, çocuklar ve gençlerle karşılaşılmaktadır. Ayrıca, sabah saatlerinde yaşlı nüfusun da yürüyüş ve spor yapmak için bu alanları yoğun bir şekilde kullandığı gözlemlenmektedir.”

KT4: “Genel de orta yaşlı sınıf bu alanları kullanmakta ve çocuklar bu alanları kullanmakta... Engellilerin ciddi şekilde son zamanlarda sayıları oldukça arttı engelli nüfusunun yani gerek görme engelliler gerek bedensel engelli vatandaşlarımız ciddi şekilde millet bahçelerinin kullanımları artmış durumda.”

KA1: “Her yaş ve gelir grubundan kişilere rastlamak mümkündür.”

Karar vericilerin millet bahçelerinin en yoğun kullanıldığı zaman dilimine yönelik cevapları “Kullanım Yoğunluğu” alt kodunda toplanmıştır. Katılımcılar, millet bahçelerinin kullanımının yalnızca tek bir mevsime bağlı olmadığını, iklimsel ve mevsimsel koşulların kullanım biçimi ve yoğunluğu üzerinde etkili olabileceğini ifade etmişlerdir:

KK2: “4 mevsim kullanılmaktadır. Verimli kullanım günü olarak aylık ortalama 25 gün diyebilirim.”

KT5: “...Karadeniz’de, çok kullanıyoruz yani şöyle kışın da kullanıyoruz mesela, yürüyüş yapmak için de kullanıyoruz işte kapalı alanlar var, oturmak için kullanıyoruz yoğun kullanılıyor.”

KA1: “Kış mevsiminde kar ve soğuktan dolayı kullanım alanı kısıtlanmış olsa dahi yaz mevsiminde sık kullanım için uygun alanlardır. Yaz mevsiminde ortalama 180 -200 gün arası.”

“Kullanım Türü” alt kodunda karar vericilerin halk tarafından millet bahçelerinin hangi amaçla kullanıldığına yönelik ifadeleri kodlanmıştır. Kullanım türü bakımından katılımcıların ifadelerinde sosyalleşme, fiziksel aktivite ve doğayla etkileşim ön plana çıkmaktadır. Kocaeli’deki katılımcılar yürüyüş, piknik, bisiklet, spor ve çeşitli sosyal etkinliklerden bahsederken; Trabzon’daki ifadelerde yürüyüş, oturma ve açık/kapalı mekânların kullanımı öne çıkmaktadır. Ankara’daki katılımcılar ise millet bahçelerinin kentleşmenin oluşturduğu yoğunluktan uzaklaşma ve doğal çevreyle etkileşim kurma imkânı sunmasına vurgu yapmışlardır:

KK7: “Yürüyüş, piknik, bisiklet, kütüphane, eğlence, yeme-içme, misafir ağırlama, doğum günü gibi toplu etkinlikler için kullanılmaktadır.”

KT5: “...yürüyüş yapmak için de kullanıyoruz işte kapalı alanlar var, oturmak için kullanıyoruz yoğun kullanılıyor.”

KA1: “Şehirleşmenin vermiş olduğu stresten uzaklaşmasını ve rahat nefes almasını sağlayabilecek, şehrin içinde doğal hayatın yaşanabileceği bir konseptte olmasından dolayı bu amaçlar çerçevesinde kullanılmaktadır.”

“Göçmen Nüfusun Sosyolojik Yapıya Etkisi” alt kodunda karar vericilerin millet bahçelerini kullanan göçmen nüfusun sosyolojik yapıya etkisine dair ifadelerine bakıldığında her üç ildeki karar vericiler ağırlıklı olarak “Etkisi Yok” kategorisine vurgu yapmışlardır:

KA2: “Maalesef gözlemim olmadı.”

KK7: “Çok fazla göçmen alınması ile sosyolojik yapıda değişimler ufakta olsa olacaktır ama millet bahçelerinin bununla bir alakası yoktur.”

KT3: “O kadar değişim olduğunu düşünmüyorum. Yerel halkın daha çok olduğu için. Öyle bir değişimi gerçekleştiremez.”

KK5, göçmen nüfusun yoğun olduğu bölgelerde millet bahçelerinin farklı kültürel grupların bir araya gelmesine ve sosyal bütünleşmeye katkı sağlayabilecek alanlar olarak değerlendirilebileceğini belirtmiştir:

KK5: “Kocaeli’de de göçmen nüfusun yoğun olduğu bölgelerde, millet bahçeleri sosyal entegrasyonun bir aracı olarak işlev görmektedir. Bu tür alanlar, farklı kültürel grupların bir araya gelerek kaynaşmasına imkân sağlar ve bu durum, şehir yaşamında pozitif bir kültürel değişim olarak değerlendirilebilir.”

3.7. Kentsel ve Mekânsal Etki Ana Koduna Dair Analiz Bulguları

Karar vericiler millet bahçelerinin kuruldukları olanda oluşturdukları mekânsal değişimlere dair algıları “Kentsel ve Mekânsal Etki” ana kodu altında toplanmış ve kod dağılımları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. İller Bazında Kentsel ve Mekânsal Etki Ana Kod ve Alt Kod Dağılımı

	Kocaeli	Trabzon	Ankara
Kentsel ve Mekânsal Etki			
Kentsel Dönüşüm ve Yer Değeri			
Sonraki Değişim			
Peyzaj Düzenlemeleri	2	5	-
Değişim yok	3	3	-
Ekonomik Değer Artışı	3	-	-
Konut Artışı	2	-	2
Önceki Durum			
Sahil Şeridi	3	2	-
Atıl Arazi	9	-	1
Askeri Alan	9	-	-
Stadyum	6	5	1

“Kentsel Dönüşüm ve Yer Değeri” alt kodunda millet bahçelerinin kurulmasından sonraki değişim süreçlerine yönelik ifadeleri kodlanmıştır. Katılımcılar, Millet Bahçelerinin yalnızca yeni bir rekreasyon alanı oluşturmakla sınırlı kalmadığını, mevcut alanların yeniden işlevlendirilmesine de aracılık edebildiğini ifade etmişlerdir:

KT1: “Avni Aker millet bahçesinin etrafında bir kere cephe çalışması yapılıyor yani fiziki bir güzelleştirme çalışması yapıldı binaların cephesi yenilendi. O millet bahçesinin etrafında gezerken artık gözünüze böyle çarpacak göz zevkinizi bozacak bir bina veya görsel bulamıyorsunuz. Hemen yan tarafımda metruk binalar vardı. Tabi yıkıldı ve etrafı açıldı. Millet bahçesinin etrafında çok güzel bir dönüşüm yaşandı.”

KK5: “Millet bahçelerinin yapıldığı bölgelerde genellikle kentsel yenilenme ve gelişim süreci gözlemlenmektedir. Bu bahçeler, bölgenin cazibesini artırarak konut ve ticari alan yatırımlarını teşvik etmektedir. Örneğin, Çayırova Millet Bahçesi çevresinde konut projelerinde artış yaşanmış ve bölgeye yeni yerleşim alanları eklenmiştir.”

KK7: “Şu an için yaşanmadı ama artacağı kesin çünkü birer cazibe merkezi oldular.”

KT2: “Yani konu olarak beklemiyoruz çünkü bahsettiğimiz alanlar biraz dolgu alanları ve kıyı alanları o bahsettiğimiz millet bahçelilerinin olduğu yerler kıyı mevzuatı bu anlamda kendini koruyucu bir mevzuat...”

Millet bahçelerinin konumlandırıldıkları mekânın önceki durumuna yönelik ifadeleri “Önceki Durum” alt kodu altında toplanmıştır. Kocaeli’de askeri kışla, stadyum ve atıl alanların; Trabzon’da stadyum, kıyı ve dolgu alanlarının; Ankara’da ise Hipodrom ve benzeri daha önce farklı işlevlere sahip alanların dönüştürülmesine ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır:

KA2: “Hipodrom denilen bölge, dönüştürüldü.”

KK2: “Askeri kışla, stadyum ve şehir içinde kalan atıl alanlar değerlendirilmektedir. Vatandaşın güvenli ve kontrollü kullanacağı ve birçok etkinlik ve sporu yapabileceği şekilde değişim yaşanmaktadır.”

KT5: “Vakıfkebir dolgu alanıydı evet o denizin kenarında dolgu alanı üzerinde kurulmuştur.”

KT1: “Avni Aker millet bahçesi isminden de anlaşıldığı üzere Trabzon sporun eski stadyumunun olduğu arazi üzerine kurulmuştur.”

3.8. Yönetim ve Organizasyon Ana Koduna Dair Analiz Bulguları

Karar vericilerin millet bahçelerinin yönetim ve organizasyon sürecine dair ifadeleri “Yönetim ve Organizasyon” ana kodu altında toplanmış ve kod dağılımı Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. İller Bazında Yönetim ve Organizasyon Ana Kod ve Alt Kod Dağılımı

	Kocaeli	Trabzon	Ankara
Yönetim ve Organizasyon			
İhtiyaç Analizi	5	6	-
Lojistik Tesis			
Yeterli	7	4	2
Güvenlik ve Temizlik	7	5	1
Strateji ve Başarı Örnekleri	4	3	-
Tasarım ve Toplum Katılımı			
Kullanıcı Geri Bildirimleri (web, kutu vb.)	6	3	-
Her Yaş ve Toplumsal Kesim İçin Tasarım	7	4	1
Planlama ve İdare	12	14	2
Lokasyon Planlama			
Diğer	5	7	1
Nüfus Yoğunluğu ve Erişim Önceliği	11	12	4

Katılımcıların millet bahçelerinde ihtiyaç analizlerinin yapılma durumuna yönelik ifadeleri “İhtiyaç Analizi” alt kodunda toplanmıştır. Katılımcıların millet bahçelerinin planlama süreçlerinde ihtiyaç analizi yapılmasına ilişkin değerlendirmelerine yönelik ifadeleri, ihtiyaç analizinin proje geliştirme sürecinin bir unsuru olarak ele alındığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, ihtiyaç analizinin proje öncesi ile sınırlı kalmadığı, alanların kullanım sonuçlarının da izlenerek gerektiğinde yeniden düzenlemelerin yapıldığı görülmektedir. Trabzon'dan KT1'in değerlendirmesi bu açıdan dikkat çekicidir. Katılımcı, bazı tesislerin başlangıçta planlanmasına rağmen beklenen düzeyde kullanılmadığını ve sonrasında farklı bir işleve dönüştürülmesine yönelik fizibilite çalışması yürütüldüğünü belirtmiştir:

KT1: “İhtiyaç analizi yapılıyor mesela en basit örneği buz pisti yapıldı ve kaykay pisti yapıldı millet bahçesinde ama ikisi de verimli kullanılmadı. Ondan sonrasında işte nasıl farklı bir lokasyona dönüştürülebileceği konusunda şu an da fizibilite çalışması yapılıyor.”

KK1: “Millet bahçesi projesini yapan idare tarafından gerekli analizler değerlendirmeler yapılarak projeler hazırlanmaktadır.”

KK5: “Evet, millet bahçelerinin planlanması sürecinde kapsamlı bir ihtiyaç analizi yapılmaktadır. Bu analizler, halkın yeşil alan ihtiyacını, sosyal etkinlik alanları talebini ve çevresel sürdürülebilirlik gereksinimlerini belirlemek için kullanılır.”

Millet bahçelerindeki lojistik tesislerin (wc, otopark, bank vb.) yeterli olup olmadıklarına yönelik ifadeleri “Lojistik Tesis” alt kodu altında kodlanmıştır. Katılımcıların ifadeleri değerlendirildiğinde; tuvalet, mescit, kafeterya, büfe, otopark ve benzeri destekleyici unsurların yanı sıra güvenlik ve temizlik hizmetlerinin de millet bahçelerinin işleyişi açısından önemli olduğu ve bu hizmetlerin mevcut olduğu yönündedir.

KA1: “Ziyaret ettiğim millet bahçelerine göre yeterli sayıda var.”

KK4: “Millet bahçelerinde WC, Mescit, Kafeterya, Büfe vb. lojistik tesisler bulunmaktadır. WC' lerin tamamı Kocaeli de ücretsizdir. Tamamında güvenlik bulunmaktadır.”

KT4: “Var park alanlarımızın hepsinde yeterli sayıda lavabo, mescidimiz var zaman zaman tabi ihtiyaç oluyor ihtiyaç olması halinde de eklenilen yerler de var yenilenen yerler de var ve bunlar biraz daha yoğunluğa bağlı olarak turizm turistik yoğunluğuna bağlı olarak da değişmektedir.”

Millet bahçelerinin temizlik ve güvenliklerinin nasıl sağlandığına yönelik verilen ifadeler “Güvenlik ve Temizlik” kategorisi altında toplanmıştır. Karar vericiler millet bahçelerinin temizlik ve güvenliğinin bağlı oldukları belediye tarafından sağlandığını ifade etmişlerdir:

KA1: “Bağlı olduğu belediyeler tarafından yapılıyor diye düşünüyorum.”

KK6: “Zabita ve emniyet marifetiyle güvenlik, park bahçeler marifetiyle temizlik çalışmaları devam etmektedir.”

KT1: “Park bahçeler de ailemiz tamamen bakımlı, onarımlı üstlenmiş vaziyette aktif olarak çalışıyorlar...”

“Strateji ve Başarı Örnekleri” alt kodunda katılımcılar, millet bahçelerinin yönetiminde toplumsal kullanım, kentsel bütünleşme, çevresel sürdürülebilirlik ve çok işlevlilik gibi unsurlara vurgu yapmışlardır:

KK7: “Öncelikle halkın bahçesi olma, kentsel birleşme stratejisi uygulanmaktadır. Darıca ve Derince başarılı kentsel dönüşüm adına başarılı örneklerdir.”

KK5: “Millet bahçelerinin tasarımı ve yönetimi sırasında çevresel sürdürülebilirlik, toplumsal ihtiyaçlara uygunluk ve estetik gibi stratejik faktörler ön planda tutulmaktadır. Kocaeli’de Darıca Millet Bahçesi, başarılı bir örnek olarak gösterilebilir. Bu alan hem doğal güzellikleri hem de sunduğu sosyal olanaklarla halk tarafından yoğun ilgi görmektedir.”

KT5: “Bizim bakanlığımızın millet bahçesi tasarımı ile ilgili bir yönergesi var. Gerçekten de güzel hazırlanmış bir yönerge bence. Mesela işte bir millet bahçesi için de hem peyzajıyla hem havuzuyla hem bir kafe gibi yerler yapılıyor yani. Bence birçok ihtiyacı görüyor diye düşünüyorum halkın. Başarı öyküsüne güzel bir örnek olarak Ortahisar’daki millet bahçesi verilebilir.”

Millet bahçelerinin tasarımında toplumsal katılımın varlığına dair ifadeler “Tasarım ve Toplumsal Katılım” alt kodu altında toplanmıştır. Kullanıcı geri bildirimlerinin alınması konusunda uygulamaların standart olmadığı dikkat çekmektedir. Kocaeli’deki bazı katılımcılar doğrudan bir geri bildirim aracının bulunmadığını belirtirken, bazıları 153 hattı, “Başkana Mesaj” ve CİMER gibi dijital kanalların kullanıldığını, Trabzon’daki karar vericiler şikayetleri TİKOM sitesi üzerinden takip ettiklerini belirtmişlerdir:

KK1: “İl müdürlüğümüz bünyesinde herhangi bir geri bildirim alınacak araç (konu özelinde web sitesi, e posta, şikâyet kutusu vb.) bulunmamaktadır.”

KK4: “Millet Bahçesinde bulunan personellerimiz ve dijital talep organları ile kullanıcılarla etkileşim halinde bulunmaktayız. ‘153’, ‘Başkana Mesaj’ ve ‘Cimer’ dijital kanallarımız olarak kullanılmaktadır.”

KT4: “TİKOM’da vatandaşlarımız taleplerini, isteklerini, şikayetlerini buraya bildiriyor. Oradan ilgili dairelere talimat gidiyor. İlgili daireler kendi zevallerinde gereken süreci yürütüyor.”

Millet bahçeleri tasarlanırken toplumun hangi kesimlerinin dikkate alındığına yönelik katılımcıların verdikleri ifadeler “Her Yaş ve Toplumsal Kesim İçin Tasarım” kategorisi altında kodlanmıştır. Karar vericiler millet bahçelerinin toplumun her kesiminden bireylerin dikkate alınarak tasarlandığını ifade etmişlerdir:

KK6: “Tüm yaş gruplarının daha etkin ve verimli kullanabilecekleri alanların bütünleşik bir şekilde temsil edildiği alanların imar ve inşası tasarımı ana rol oynamaktadır.”

KT3: “Tabi ki hepsi içinde. Engelli olması, hepsi. Bütün yaş gruplarına da yani hizmet alacakları bir alan oluşturuyordur.”

KA1: “Evet alınmaktadır.”

Millet bahçelerinin planlama ve idare sürecinde hangi kurumların rol aldığına yönelik karar vericilerin ifadeleri “Planlama ve İdare” alt kodu altında toplanmıştır. Katılımcılar, merkezi ve yerel kurumlar arasında bir görev ve sorumluluk paylaşımının bulunduğunu ifade etmişlerdir:

KA1: “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TOKİ, İlbank ve belediye finansmanı ile yürütülmektedir.”

KK1: “İlçe Belediyeleri, Büyükşehir Belediyesi, TOKİ ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Millet Bahçesi vasfı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından veriliyor. Bakanlığımız tarafından hazırlanan millet bahçeleri rehberi kapsamında İlçe Belediyesi, Büyükşehir Belediyesi, TOKİ tarafından hazırlanan dosyaların meri Mevzuata uygun olarak verilmektedir. Bakanlığımız tarafından hazırlanan millet bahçeleri rehberi ve Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği hükümleri kapsamında sağlanmaktadır.”

KT5: “Şöyle oluyor millet bahçelerinin planlamasını bizim bakanlık yapıyor, mimar planlarını bizim bakanlık hazırlıyor, projeleri de bizim bakanlığımız hazırlıyor. E tabi bunlarla burada belediyelerle görüş alışverişi ortak çalışma yürütüyorlar.”

Karar vericilerin millet bahçelerinin konumlarını planlarken temel aldıkları unsurlara yönelik verdikleri ifadeler “Lokasyon Planlama” alt kodu altında kodlanmıştır. Bu alt kod altında en fazla vurgu “Nüfus

Yoğunluğu ve Erişim Önceliği” kategorisine yapılmıştır. Karar vericiler millet bahçelerinin konumları belirlenirken alanın nüfus yoğunluğuna ve erişimin kolay olduğu bir lokasyonun tercih edildiğine yönelik ifadelerde bulunmuşlardır:

KA2: “Genelde ulaşımın sağlanabildiği yerlere yapılmıştır.”

KK1: “Bakanlığımız millet bahçeleri rehberi kapsamında yapıldığından nüfus yoğunluğu dikkate alınmaktadır.”

KT5: “Nüfus yoğunluğu ve ulaşım. Tabi dediğim gibi burada bizi kısıtlayan en önemli şey alan bulabilmek şehrin içinde o büyüklükte alan bulabilmek.”

“Lokasyon Planlama” alt kodu altındaki “Diğer” kategorisinde karar vericilerin ifadelerinde millet bahçelerinin konumları belirlenirken arazinin kamuya ait olması, büyüklüğü, yerleşim alanlarına yakınlık gibi faktörlere değindikleri görülmektedir:

KA1: “Projenin uygulanabileceği arsanın durumu dikkate alınmaktadır.”

KK1: “Millet bahçelerinin lokasyon seçimleri planlanması ve oluşturulması süreçlerinde ihtiyaca yönelik değerlendirmeler neticesinde İlçe Belediyeleri, Büyükşehir Belediyesi, TOKİ tarafından ihtiyaç programı oluşturulmaktadır. Millet bahçesinin yer seçimi nüfus yoğunluğu, kentin büyüklüğü, halkı doğa ile buluşturan rekreatif gereksinimleri karşılayan, afet anında kentin toplanma alanları olarak kullanılabilecek alanlar göz önünde bulundurularak yerel yönetimlerce planlanmaktadır.”

KK6: “Millet bahçelerinin lokasyonlarında daha çok hazine ve belediye arazilerinin hâkim olduğu ve yerleşim noktalarına yakınlık gibi kriterler ön planda tutuluyor.”

3.9. Afet ve Acil Durum Kullanımı Ana Koduna Dair Analiz Bulguları

Karar vericilerin millet bahçelerinin afet ve acil durumlarda kullanımlarına yönelik değerlendirmeleri “Afet ve Acil Durum Kullanımı” ana kodu altında toplanmış ve kod dağılımı Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. İller Bazında Afet ve Acil Durum Kullanımı Ana Kod ve Alt Kod Dağılımı

	Kocaeli	Trabzon	Ankara
Afet ve Acil Durum Kullanımı			
Altyapı Durumu			
Bilinmiyor	-	-	2
Yetersiz	-	2	-
Yeterli	4	4	-
Afet Planlama Stratejileri	6	2	1
Toplanma Alanı Olarak Kullanımı	6	5	2

Katılımcılar “Altyapı Durumu” alt kodu altında en fazla “Yeterli” kategorisine vurgu yapmışlardır. Katılımcılar ağırlıklı olarak herhangi bir afet durumunda millet bahçelerinin yeterli altyapıya sahip olduklarını ve bu şekilde tasarlandıklarını ifade etmişlerdir. Yeterli olmadığına dair vurgulamalarda yapılmıştır. Ankara karar vericileri ise bu durum hakkında bilgisi olmadıklarını ifade etmişlerdir:

KK5: “Evet, millet bahçeleri tasarlanırken altyapı açısından olası afet durumları göz önünde bulundurulmaktadır. Bu kapsamda, acil durumlarda kullanılabilecek su, elektrik ve iletişim altyapıları gibi unsurlar planlanır.”

KT4: “Son zamanlarda evet. Son zamanlarda ki projelerde bu alt yapılar bu şekilde düşünülüp tasarlanmakta millet bahçeleri toplanma alanı olabilir ama tabi hepsi buna cevap verir mi tekrar bakılması gerektiğini düşünüyorum.”

KT2: “Doğal afet sürecinde daha aktif alt yapıya sahip olduklarını düşünmüyorum açıkçası.”

“Afet Planlama Stratejileri” alt kodunda katılımcı ifadelerinde, millet bahçelerinin düşük yapılaşma yoğunluğu, ulaşılabilirlik ve geçici barınma veya toplanma amacıyla kullanılabilmek özellikleri öne çıkmaktadır:

KK7: "Toplanma ve geçici barınma olarak dönüştürülebilecek alt yapı tasarlanmıştır. Çok fazla bina yoğunluğu olmamasına dikkat edilmektedir. Buda olası afetlerde yapı kaynaklı zararların azaltılmasında rol oynayacaktır. Ulaşım akslarına yakınlığı yardımların ulaşmasında önemli bir etkidir."

KA1: "Etrafında aşırı yüksek binaların olmaması rahat ulaşılabilir olması ve güvenli bir yer olmasına dikkat edilmektedir."

KT5: "Doğal olarak zaten toplanma alanı çok yapılaşma olmadığı için insanlar mecburen oraya toplanacaklar mesela oraya toplanınca tabi insanların mesela bir ihtiyacını giderecek tuvaletiydi bilmem nesiydi onlarda yapıyor zaten orada."

"Toplanma Alanı Olarak Kullanımı" alt kodunda ise karar vericilerin millet bahçelerinin toplanma alanı olarak kullanımlarına dair ifadelerine yer verilmiştir. Karar vericiler herhangi bir afet durumunda millet bahçelerinin toplanma alanı olarak kullanılabilirliklerini ifade etmişlerdir:

KA2: "Evet kullanılabilir."

KK6: "Millet bahçelerinin bir kısmı geçici barınma alanı olarak kullanılması planlanmış olup; bir kısmı da toplanma alanı olarak değerlendirilmiştir. 586 toplanma alanının 5 tanesi millet bahçesinde, 145 geçici barınma alanının 3 tanesi millet bahçesinde yer almaktadır."

KT5: "Evet kullanabiliyor mesela burada oldukça önemli bir görevi de görüyor evet."

3.10. Gelecek Hedefler ve Planlama Ana Koduna Dair Analiz Bulguları

Karar vericilerin millet bahçelerine yönelik gelecekteki hedefleri ve planlamaları "Gelecek Hedefler ve Planlama" ana kodu altında kodlanmış ve kod dağılımları Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. İller Bazında Gelecek Hedefler ve Planlama Ana Kod ve Alt Kod Dağılımı

	Kocaeli	Trabzon	Ankara
Gelecek Hedefler ve Planlama			
Öneri ve Katkılar	4	2	-
Gelecek Hedefleri	5	2	1

"Gelecek Hedefler ve Planlama" ana kodu altında en fazla vurgu "Gelecek Hedefleri" alt koduna yapılmıştır. Karar vericilerin millet bahçelerine yönelik gelecek hedefleri arasında millet bahçelerinin nefes alınabilecek bir merkez olmasını, sürdürülebilirliğin ön planda olduğu, turizm merkezlerinden birisi olmasını hedefledikleri yönünde ifadelerde bulunmuşlardır:

KA1: "İnsanların şehir dışına kaçmaları yerine şehir içinde bulunan millet bahçelerinde rahat nefes alabilmelerini sağlamak."

KK1: "Şehirlerimize Yeşil ve daha ferah yaşam alanları kazandırmak, yaşam ve çevre kalitesini yükseltmek ve kimlikli şehirler oluşturmak amaçlanmıştır."

KK7: "Afetlere yönelik özellikle altyapı tam donanımlı hale getirilecektir. Sürdürülebilirlik ve doğayı koruma öncelikli hedeflerdir."

KT2: "Millet bahçelerinin sayılarını artırmak. Mümkünse her oluşturulan yeni yerleşim alanlarında bu tarz büyük toplanma alanlarında rekreasyon alanlarını oluşturabilmek önce yaşayan insanlar için sonra kentin dediğiniz az önce söylediğiniz turistik faaliyetlerini veya turizme katkı sağlayabilecek alanları da belirleyip oralarda millet bahçesi kavramıyla beraber turizm destinasyon merkezi haline getirebilme çabası."

"Öneri ve Katkılar" alt kodunda katılımcı ifadelerinde, millet bahçelerinin toplumun farklı kesimlerinin birlikte kullanabileceği, yaşayan ve sahiplenilen kamusal alanlar niteliğinin güçlendirilmesi gerekliliğine vurgu yapıldığı dikkat çekmektedir. KK7, gelecekteki planlama açısından afet, sürdürülebilirlik ve doğal yapının korunmasını birlikte ele almakta ve millet bahçelerinin halk tarafından benimsenen kamusal alanlar haline getirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Trabzon'dan KT4, özellikle çocuklara yönelik kullanım olanaklarının çeşitlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir:

KK6: "Tüm vatandaşlarımızın hep birlikte mutlu bir şekilde hareket edebildiği yaşayan bir millet bahçesi vizyonumuz olmalı."

KK7: "Afet, sürdürülebilirlik ve doğal yapının korunması öncelikli olmalıdır. Alanlar halkın bahçesi haline getirilmelidir. Halkında aynı titizlikle alanları koruması ve yöneticileri buna zorlaması arzumuzdur. Özellikle askeri alanların yapılaşmadan bu en güzel yerleri korumuş olması takdire şayandır ve aynı korumanın devam etmesi çok önemlidir."

KT4: "Belki biraz daha böyle yeni nesil inovatif oyuncaklar belki koyulabilir çocuklar anlamında diyorum."

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Farklı coğrafi bölgelerde yer alan millet bahçelerinin tasarım, planlama ve uygulama aşamasında etkin rol oynayan karar vericiler ile gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda fiziki ve beşerî faktörlerin millet bahçelerinin tasarım, planlama ve uygulama aşamasında etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Trabzon'da kurulan millet bahçelerinin engebeli arazi şartlarından dolayı mevcut düz alanların değerlendirilmesi ve açık yeşil alan olarak halkın rekreasyonel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kurulduğu görülmektedir. Yine bu şehirde kurulan millet bahçelerinin sahil şeridi gibi dolgu zeminler üzerine kurulmak zorunda kalındığı ifade edilmiştir. Çünkü fiziki coğrafya şartları durumu kısıtlamaktadır. Karar vericiler Ankara'daki millet bahçelerinin ise şehrin merkezine nüfusun yoğun olduğu bölgelerde yine halkın günlük rekreasyonel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla stadyum, âtil arazi gibi alanlara kurulduklarını ifade etmişlerdir. Karasal iklimin hâkim olduğu bu çalışma sahasında kurulan millet bahçelerinin ise şehrin kalabalığından uzaklaşarak insanların kolay ulaşabilecekleri bir yeşil alan yaratmak için planlandığı düşünülmektedir. Kocaeli'de kurulan millet bahçelerinde ise su temelli rekreasyonun daha ön planda tutulduğu ve sanayinin etkisinin de azaltılması için planlandığı söylenebilir. Karar vericiler askeri alanlar, sahil şeridi, âtil arazi ve stadyum gibi alanların millet bahçesine dönüştürüldüğünü ifade etmişlerdir.

Her üç ildeki karar vericiler millet bahçelerinin; arkadaşlarla buluşmak, aile ile vakit geçirmek, spor, yürüyüş yapmak gibi amaçlarla kullanıldığını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcılar millet bahçelerinin temel işlevlerinin; halkı sosyalleştirmek, doğayla iç içe olma fırsatı sunarak ruhsal dinlenme sağlamak ve fiziksel aktivite gibi işlevlere sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bulgu literatürde yapılan bazı çalışma bulguları ile örtüşmektedir. Güreşçioğlu ve Demir (2019) Düzce Melensu Parkı kullanıcıları ile yaptıkları araştırmada kullanıcıların parkı ağırlıklı olarak yürüyüş yapmak için kullandıklarını tespit etmişlerdir. Soydan'ın (2020) Niğde'deki kent parklar üzerine yaptığı çalışmada ise katılımcılar; parkı boş zamanlarını değerlendirmek, spor ve yürüyüş yapmak ve çocukları ile zaman geçirmek gibi fiziksel ve sosyal etkinlikler için tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Liu vd. (2015) ile Önal ve Sağır'ın (2018) gerçekleştirdikleri araştırmada da kullanıcıların parkları daha çok temiz hava almak, doğayla iç içe olmak ve arkadaşlarıyla vakit geçirmek için tercih ettikleri görülmüştür. Ayrıca karar vericilerin millet bahçelerinin kullanım zamanında mevsimsel bir yoğunluk yaşandığını, daha çok yaz aylarında kullanıldığını fakat her mevsimde kullanımının mümkün olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Ayhan ve Atabeyoğlu (2020) kullanıcıların Giresun kent parklarını en fazla yaz, daha sonra ise ilkbahar aylarında tercih ettikleri sonucuna varmıştır. Mevcut araştırmadaki bulgular karar vericilerin millet bahçelerini sadece fiziksel rekreasyon alanları olarak değil, sosyal ve kültürel gereksinimlere aynı anda cevap vermesi beklenen çok işlevli kamusal alanlar olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Yönetim bilimi çerçevesinde ele alındığında, kamusal alanın planlama ve yönetim bakımından başarılı olabilmesi için alanın fiziksel olarak oluşturulması yeterli değildir. Kullanıcıların bu alanı hangi amaçlarla, hangi zamanlarda ve ne yoğunlukta kullandıklarının dikkate alınması da önemli bir ölçüttür. Karar vericilerin, insanların millet bahçelerini daha çok sosyalleşmek, aile ile vakit geçirmek, fiziksel aktivite ve doğayla etkileşim gibi farklı amaçlarla kullanıldığını belirtmeleri aslında planlama ve yönetim süreçlerinde tek tip kullanıcı beklentisinden ziyade çok işlevli kullanımın dikkate alınması gerektiğini düşündürmektedir. Ayrıca bu bulgu farklı yaş grupları ve kullanıcı profillerinin gereksinimlerini dikkate alan, kullanım çeşitliliğine uyum sağlayabilen esnek planlama ve yönetim yaklaşımlarının önemini de ortaya koymaktadır. Diğer yandan karar vericilerin ifadelerinde millet bahçelerinin kullanım yoğunluklarının mevsimsel koşullar çerçevesinde farklılaştığını belirtmeleri planlama ve yönetim süreçlerinde bu çerçevede ele alınması gerektiğini göstermektedir. Özellikle yaz aylarında kullanımın yoğun olması alanın bakım, güvenlik, temizlik, etkinlik planlaması ve diğer işletme hizmetlerinin bu şartlara bağlı olarak şekillendirilmesine işaret etmektedir.

Karar vericiler ağırlıklı olarak millet bahçelerine erişim sorununun olmadığını, toplu taşıma, özel araç ve yaya olarak millet bahçelerine erişimin mümkün olduğunu ve aralarındaki mesafenin ortalama 5-20 km ile 20 km'den fazla olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Kamusal hizmetlerin etkinliği, hizmetin sunumundan ziyade, hizmetin hedef kullanıcı kitlesinin ihtiyaçlarına ne ölçüde cevap verdiği ve hizmete erişimin ne derece kolay olduğu ile de ilişkilidir. Bu bağlamda yerel yönetimlerin rekreasyon alanlarının yer seçimi, ulaşım sistemleriyle entegrasyonu ve farklı ulaşım seçeneklerinin koordinasyonu konusunda bütüncül bir planlama yaklaşımı geliştirmesi önem arz etmektedir. Özellikle hizmetin farklı kullanıcı gruplarına ulaştırılabilmesinde millet bahçelerinin yerleşim alanlarına, şehir merkezine ve toplu taşıma güzergâhlarına olan yakınlığı önemli bir yönetsel faktördür. Literatürde yapılan araştırmalara bakıldığında kent parklarına erişimin genellikle yaya, toplu taşıma ve özel araç ile sağlandığı görülmüştür. Güner ve Uğurlar (2017) tarafından Ankara Kuğulu Park üzerine yapılan araştırmada kullanıcıların büyük çoğunluğunun parka yürüyerek, daha sonra sırası ile toplu taşıma ve özel araç ile erişim sağladıkları görülmüştür. Soydan (2020)'ın Niğde kent park kullanıcıları ile gerçekleştirdiği araştırmasında kullanıcıların ulaşımında herhangi bir sıkıntı yaşamadıkları ve kullanıcıların çoğunun parklara özel araçlar ile ulaşım sağladıkları sonucuna varılmıştır. Benzer şekilde Karadeniz (2019) tarafından Samsun kent parkı kullanıcılarının da parka özel araçlarla erişim sağladıkları tespit edilmiştir. Fakat Jung vd. (2022) tarafından Dubai'deki Bay Avenue Park ve Al Ittihad Parklarını kullanan kullanıcıların ağırlıklı olarak parklara yürüyerek erişim sağladıkları tespit edilmiştir. Birol ve Aydın (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ise millet bahçelerinin kent merkezlerinde olması ve bireylere kolay ulaşımın sağlanması kriteri doğrultusunda planlandığı sonucuna varmışlardır. Bu bulgular mevcut araştırma bulgularını destekler niteliktedir.

Karar vericiler millet bahçelerinin yönetim ve organizasyon süreçlerinde ihtiyaç analizleri gerçekleştirdiklerini ve yeterli düzeyde lojistik alt yapıya sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Güvenlik ve temizliğinin belediye personelleri tarafından yapıldığı, tasarımında ise toplumun her kesimine hitap edebilecek şekilde tasarlandığı ve geri bildirim mekanizmalarının da varlığına vurgu yaptıkları sonucuna varılmıştır. Bu bulgular, millet bahçelerinin ihtiyaçların belirlenmesi, kaynakların düzenlenmesi, hizmetlerin koordinasyonu ve kullanıcı geri bildirimlerinin yönetim süreçlerine dâhil edilmesi gibi yönetsel işlevleri bulunan kamusal hizmet alanları olarak ele alındığını göstermektedir. Özellikle ihtiyaç analizi ve geri bildirim mekanizmalarının var olması, karar alma süreçlerinde kullanıcı odaklı bir yönetim anlayışının benimsendiğini de göstermektedir. Diğer yandan millet bahçelerinin toplumun farklı kesimlerine hitap edebilecek şekilde tasarlanmış olduğunun ifade edilmesi bu grupların alanı fiilen ve bağımsız şekilde kullanabildikleri anlamını da taşımamaktadır. Abdallah ve Tülek (2024) Devlet Bahçeli Millet Bahçesi'ne yönelik gerçekleştirdikleri araştırmada engelli çocuklar için oyun alanları; genç, orta ve yaşlılar için yürüyüş, piknik ve spor alanları olduğunu fakat parkta bir adet engelli rapması bu olduğunu, bazı bölümlerle rampaların bağlanmadığını gözlemlemişlerdir. Subaşı ve Ferah (2024) ise Başakşehir Millet Bahçesi üzerine gerçekleştirdikleri araştırmasında dönüştürülen elektrik enerjisiyle engelli arabalarının şarj edilebileceği şarj istasyonları olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulgular millet bahçelerinin toplumun her kesimine hitap edebilecek şekilde tasarlandığını gösterse de park içinde engelli bireylerin erişim kısıtlamaları ile karşılaştıklarını da göstermektedir. Bu bağlamda alanda yapılan ihtiyaç analizlerinin, hizmetlerin ve donatıların varlığına yönelik değil, farklı kullanıcı gruplarının alanı kullanma süreçlerinde karşılaştıkları sorunları ortaya çıkaracak biçimde gerçekleştirilmesinin önemini ortaya koymaktadır.

Karar vericiler her üç ildeki millet bahçelerinin yeri belirlenirken nüfus yoğunluğu kriterinin göz önünde bulundurulduğunu, arazi durumunun ve fiziki coğrafya şartlarının da dikkate alındığını vurgulamışlardır. Diğer yandan karar vericiler millet bahçelerinin afet sonrası kullanımı için yeterli kapasiteye sahip olduklarını, afet sonrasında toplanma alanı olarak kullanılabileceğini ve bu doğrultuda tasarlandıklarını ifade etmişlerdir. Fakat alan büyüklüğünün yeterli olması afet sonrası toplanma işlevinin etkin biçimde yerine getirilebilmesi için tek başına yeterli bir ölçüt değildir. Alanın nüfusa göre kapasitesi, ulaşılabilirliği, açık alan niteliği, altyapı olanakları, güvenliği, ulaşım ağları ile entegrasyonu ve farklı mahallelerden erişilebilirliği de afet yönetimi açısından dikkate alınması gereken unsurlardır. Gerdan ve Şen (2020) araştırmasında Kocaeli/Başiskele ilçesinde toplanma alanlarının büyük çoğunluğunun kişi başına düşen alan büyüklüğü bakımından yeterli olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bulgu mevcut araştırmada katılımcı ifadelerini destekler niteliktedir. Literatürde yapılan diğer araştırmalar toplanma alanı kapasitelerinin nüfusun ihtiyacını karşılayacak düzeyde olmadığını tespit etmişlerdir. Örneğin Saygılı ve Akpınar (2022) tarafından Aydın ili Efeler ilçesinde gerçekleştirilen araştırmada afet ve acil toplanma alanları nüfusa oranlandığında yeterli olduğu tespit edilmiş

ancak mahalle ölçeğinde yetersiz olduğu sonucuna varmışlardır. Aşıkutlu vd. (2021) Burdur kent merkezindeki belirlenen acil toplanma alanlarının kent merkezinde yeterli olduğu sonucuna varsa da mahalle ölçeğinde standartlara göre yetersiz olduğunu tespit etmiştir. Güzel ve Yeşil (2023) Ordu il genelinde toplanma alanlarının geçici barınma için yeterli olmadığını bulgulamışlardır. Bu bulgular mevcut araştırmada karar vericilerin ifade ettiği şekilde millet bahçelerinin afet yönetimi açısından potansiyel toplanma alanları olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Son olarak karar vericiler millet bahçelerinin sayısının artırılmasını ve sürdürülebilirlik kriterlerinin de göz önünde alınarak, yeşil alt yapının daha ön planda tutulduğu millet bahçelerinin planlanmasını önermişlerdir. Millet bahçeleri planlanırken genellikle Millet Bahçesi Rehberi'nde yer alan tasarım kriterlerinin dikkate alındığı fakat coğrafi faktörlerin etkisiyle bu kriterlerin de değişiklik gösterebileceği katılımcı ifadeleri sonucunda anlaşılmıştır.

Araştırma bulguları doğrultusunda yerel yönetimlere ve planlamacılara yönelik çeşitli politika önerileri geliştirilmiştir. Karar vericilerin millet bahçelerinin yönetiminde ihtiyaç analizleri ve kullanıcı geri bildirim mekanizmalarının bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu doğrultuda, millet bahçeleri hizmete açıldıktan sonra düzenli ihtiyaç analizleri ve kullanıcı geri bildirimleri gerçekleştirilmeli; belirlenen eksiklikler bakım, tasarım ve hizmet süreçlerine dahil edilmelidir. Erişilebilirlik ve kapsayıcılığa dair bulgular dikkate alınarak, farklı yaş ve ihtiyaç gruplarının bağımsız kullanımını destekleyen yaya bağlantıları, bisiklet yolları, toplu taşıma bağlantıları ve engelsiz ulaşım düzenlemeleri güçlendirilmelidir. Millet bahçelerinin afet sonrasında toplanma alanı olarak kullanılabileceğine ilişkin karar verici değerlendirmeleri dikkate alındığında bu alanların altyapı, lojistik ve acil durum kapasitesi güçlendirilmelidir. Ayrıca yerel halk, millet bahçelerinin afet durumundaki işlevleri konusunda bilgilendirilmeli ve bu alanlarda düzenli tatbikatlar gerçekleştirilmelidir. Araştırmada millet bahçelerinin çok işlevli kamusal alanlar olarak değerlendirildiği bulgusundan yola çıkarak, alanların dört mevsim kullanımını destekleyecek mevsimsel etkinlikler gerçekleştirilmelidir. Çocuk, genç, yaşlı ve engelli bireylere yönelik sosyal ve kültürel faaliyetler planlanmalıdır. Özellikle sahil kesiminde yer alan millet bahçelerinde alanın mekânsal özelliklerinden faydalanılarak su sporları gibi etkinlikler gerçekleştirilmelidir. Buna ek olarak, millet bahçelerinin kent içerisinde çekim merkezi niteliği kazanma potansiyeli değerlendirildiğinde çevresindeki yeşil altyapı korunmalı, plansız yapılaşma baskısı sınırlandırılmalı ve çevre planlaması bütüncül biçimde yürütülmelidir.

AÇIKLAMALAR / DECLARATIONS

Üretken Yapay Zekâ Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanması sürecinde üretken yapay zekâ araçlarından yararlanılmamıştır. Araştırma probleminin belirlenmesi, görüşmelerin gerçekleştirilmesi, verilerin analizi ve yazım süreci tamamen yazarlar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Yazar Katkı Beyanı (CRediT): Çalışmaya yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazarlar, bu çalışmanın yürütülmesi, analizi, yorumlanması veya yayımlanmasını etkileyebilecek herhangi bir finansal, ticari, kişisel veya mesleki çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.

Veri Erişilebilirlik Beyanı: Bu çalışmada kullanılan görüşme verileri katılımcı gizliliği ve aydınlatılmış onam koşulları gereği kamuya açık olarak paylaşılmamaktadır; makul gerekçelerle talep edilmesi halinde ilgili yazardan temin edilebilir.

Fon Desteği Beyanı: Yazarlar, bu araştırmanın yürütülmesi, yazımı ve/veya yayımlanması için herhangi bir kurum veya kuruluştan finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma için Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'nun 09.08.2024 tarih ve 47 sayılı toplantısında alınan 47/24 sayılı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır. Katılımcılardan aydınlatılmış onam alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Abdallah, M.B. ve Tülek, B. (2024). Devlet Bahçeli Millet Bahçesi'nin Peyzaj Tasarım Kriterleri Açısından Değerlendirilmesi. *Mimarlık ve Yaşam*, 9(3), 423-450. <https://doi.org/10.26835/my.1522541>
- Alamasi, R., Asfour, O. S. ve Al-Mahdy, O. E. (2024). Users' Satisfaction With The Urban Design Of Nature-Based Parks: A Case Study From Saudi Arabia. *Urban Science*, 8(4), 219-237. <https://doi.org/10.3390/urbansci8040219>
- Alp, M.A. ve Ekşi, M. (2021). Kamusal Açık Yeşil Alanların Toplumsal Beklentiler Yönünden Değerlendirilmesi: Maltepe, Orhangazi Şehir Parkı Örneği. *Peyzaj Araştırmaları ve Uygulamaları Dergisi (JOLARP)*, 3(1), 1-11.
- Aşıkkutlu, H. S., Aşık, Y., Yücedağ, C. ve Kaya L. G. (2021). Olası Deprem Durumunda Mahalle Ölçeğinde Burdur Kenti Acil Toplanma Alanlarının Yeterliliğinin Saptanması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 442-456. <https://doi.org/10.30798/makuiibf.835883>
- Aydın, E. ve Koç, C. (2024). Diyarbakır Kentindeki Parklarda Kullanıcı Memnuniyetinin Değerlendirilmesi. *Neveşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 13(2), 11-25. <https://doi.org/10.17100/nevbiitek.1588997>
- Ayhan, A. ve Atabeyoğlu, Ö. (2020). Giresun Kenti Parklarında Kullanıcı Memnuniyeti. *Kent Akademisi*, 13(2), 305-314. <https://doi.org/10.35674/kent.722367>
- Biçen, A. (2023). Millet Bahçelerinin Engelli Ulaşılabilirliği Üzerine Bir Değerlendirme: Diyarbakır Bağlar Millet Bahçesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 10(100), 2614-2628. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10028899>
- Birol, S. Ş. ve Aydın, E. (2019). Açık Alan Rekreasyonunda Kent Merkezlerine Yenilikçi Bir Yaklaşım: Millet Bahçeleri. *Journal of International Social Research*, 12(66), 490-49. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3600>
- Çelik, F. (2018). Geç Osmanlı Dönemi Kentsel Mekânda Batılılaşma Etkileri: Konya Millet Bahçesi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 44, 331-350. <https://doi.org/10.21563/sutad.511681>
- Çiner, B. (2024). Kamusal alanlarda mekânsal konforun antropometri çerçevesinde değerlendirilmesi: Pendik Millet Bahçesi örneği (Yayın No: 904672) [Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Dedekarginoğlu, C. (2019). Erken Cumhuriyet Ankara'sında Bir Kamusal Mekân: Millet Bahçesi. *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 355-374. <https://doi.org/10.5505/jas.2019.47450>
- Dirlik, R. ve Köroğlu, Ö. (2021). Açık Alan Rekreasyon Faaliyetlerinin Yaşam Doyumuna Etkisi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 8(1), 48-72. <https://doi.org/10.31771/jrtr.2021.91>
- Erşahin, E. ve Şahbaz, R.P. (2025a). Doğu Anadolu Bölgesi'nde Rekreasyon Alan Kullanım Tercihleri: Muş-Şırnak Örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 955-975. <https://doi.org/10.18506/anemon.1611790>
- Erşahin, E. ve Şahbaz, R.P. (2025b). Millet Bahçelerinde Rekreasyon Deneyimi: Muş-Kocaeli Örneği. *Sinop-E: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 88-110. <https://doi.org/10.71340/sinopetad.1631603>
- Erşahin, E. ve Yılmaz, A. (2025). Nöbetli Çalışan Sağlık Profesyonellerinin Rekreasyon Alan Tercihleri Ve Katılımını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi: Sakarya İl Örneği. *Turizm ve Rekreasyon*, 7(2), 374-391. <https://doi.org/10.53601/tourismandrecreation.1615448>
- Gerdan, S. ve Şen, A. (2020). Kocaeli / Başiskele İlçesi Afet ve Acil Durum Toplanma Alanlarının Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 8(2), 489-500. <https://doi.org/10.21923/jesd.683679>
- Gülner, Ü. (2025). Doğa Turizmi, Açık Alan Rekreasyonu ve Sürdürülebilirlik. *Journal of Education and Social Sciences*, 3(2), 23-34. Erişim adresi: <https://egitimtoplum.com.tr/index.php/pub/article/view/31>

- Gürbey, A.P. (2022). Kentsel Rekreasyon Alanlarının Engellilere Yönelik Tasarım ve Planlama İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi: Göztepe 60. Yıl Parkı. Kırklareli Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi, 1(2), 87-107.
- Gürer, N. ve Uğurlar, A. (2017). Kent Parklarında Kullanıcı Memnuniyeti: Ankara Kuğulu Park Örneği. MEGARON, 12(3), 443-459. <https://doi.org/10.5505/megaron.2017.76094>
- Güreşcioğlu, S. ve Demir, Z. (2019). Düzce Melensu Parkı'nın Kullanıcı Memnuniyeti Açısından Değerlendirilmesi. Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi, 2(1), 38-51.
- Güvenol, B., Sarıbaş, Ö. ve Taş, İ. (2024). Açık Alan Rekreasyon Mekânlarında Sosyal Yakınlık Ve İyi Oluş. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 35(2), 85-102.
- Güzel, M. ve Yeşil, M. (2023). Utilizing Open Green Spaces In Ordu City Center As Temporary Shelters During A Possible Earthquake Disaster. Journal of Architectural Sciences and Applications, 8 (Special Issue), 165-182. <https://doi.org/10.30785/mbud.1332927>
- Ho, D. C., Lai, L. W. and Wang, A. (2021). The Effects Of 'Publicness' And Quality Of Publicly Accessible Open Space Upon User Satisfaction. Environment and Planning B: Urban Analytics and City Science, 48(4), 861-879. <https://doi.org/10.1177/2399808320903733>
- Jung, C., Al Qassimi, N., Arar, M. and Awad, J. (2022). Improving User Satisfaction For Two Urban Parks In The UAE, Dubai: Bay Avenue Park and Al Ittihad Park. Sustainability, 14(6), 3460. <https://doi.org/10.3390/su14063460>
- Karadeniz, Z. (2019). Peyzaj tasarım kriterleri açısından Samsun kent parklarının incelenmesi (Tez No: 589993) [Yüksek lisans tezi, Ordu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Korkut, C., Gültekin, P. ve Özdede, S. (2021). İstanbul Maltepe-Kartal Kıyı Şeridi Örneğinde Rekreasyonel Kullanıcı Memnuniyetinin Belirlenmesi ve Rekreasyon Olanaklarının Değerlendirilmesi. Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi, 17(2), 330-350.
- Lai, Y., Wang, P., Wen, K. H. and Chen, S. (2025). Study On The Sustainability Design Of Recreation Spaces In Macao Based On Ecological Perception Theory. SAGE Open, 15(3). <https://doi.org/10.1177/21582440251379702>
- Liu, H., Li, F., Xu, L. and Han, B. (2015). The impact of sociodemographic, environmental, and individual factors on urban park visitation in Beijing, China, Journal of Cleaner Production, 163, 181-188. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2015.09.027>
- Martinez, J. and Mahajan, S. (2023). Smart Cities and Access To Nature: A Framework For Evaluating Green Recreation Space Accessibility. IEEE Access, 11, 102014-102024. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2023.3303571>
- Meral, A., Özkan, D. G., Demirci, Ö. ve Yazıcı, İ. (2026). Ex-ACT Tabanlı Bir Yaklaşımla Kentsel Peyzaj Dönüşümlerinin Karbon Bütçesi Değerlendirmesi: Bingöl Genç Millet Bahçesi Örneği. Çevre İklim ve Sürdürülebilirlik, 2026, 1-9.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook. Sage: USA.
- Olgun, R., Kahraman, E. ve Karakuş, N. (2022). Kentsel Yeşil Alanların Kullanıcı Memnuniyeti Açısından Değerlendirilmesi: Serik/Antalya Örneği. Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology, 10(7), 1308-1317. <https://doi.org/10.24925/turjaf.v10i7.1308-1317.5248>
- Omodior, O. and Ramos, W. D. (2020). Social Determinants Of Health-Related Quality Of Life: A Recreation Setting Analysis. Health Promotion Practice, 21(6), 952-961. <https://doi.org/10.1177/1524839919827572>
- Önal, S. ve Sağır, M. (2018). Ankara Kent Parklarının Kullanımının Belirlenmesi. Ankara Araştırmaları Dergisi, 6(1), 77-90. <https://doi.org/10.5505/jas.2018.57338>
- Pouya, S. (2019). Rekreasyon Alanlarında Bitkisel Tasarım Yaklaşımı, Malatya Kenti Örneği. The Journal of Academic Social Science, (96), 162-184. <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.36728>

- Sağlık, A., Kelkit, A., Temiz, M., Sağlık, E. ve Bayrak, M. İ. (2019). Millet Bahçesi Kavramı: Kahramanmaraş İli Örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (Özel Sayı), 11-30.
- Saygılı, H. B. ve Akpınar, A. (2022). Aydın/Efeler Kentsel Yeşil Alanlarının Afet ve Acil Durum Toplanma Alanları Açısından Yeterliliğinin İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 19(2), 305-311. <https://doi.org/10.25308/aduziraat.1177091>
- Soydan, O. (2020). Kent Parklarının Kullanıcı Memnuniyetinin Niğde Örneğinde İncelenmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (20), 712-722. <https://doi.org/10.31590/ejosat.764122>
- Subaşı, S. ve Ferah, B. (2024). Başakşehir Millet Bahçesi'nin Sürdürülebilir Peyzaj Tasarımı Kriterleri Bağlamında Değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 29(3), 985-997. <https://doi.org/10.53433/yyufbed.1507343>
- Şengül, S. ve Ender Altay, E. (2024). Rekreatyon Alanlarında Peyzaj Tasarım Önerilerinin Geliştirilmesi: Bursa Ayvalı Dere ve Çevresi. *Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 38(1), 179-202. <https://doi.org/10.20479/bursauludagziraat.1451950>
- Şenik, B. ve Uzun, O. (2021). Açık Yeşil Alan Sistemi Planlanma Ve Tasarım Süreçlerinde Millet Bahçelerinin Rolü. *Planlama*, 31(3), 378-392. <https://doi.org/10.14744/planlama.2021.36043>
- Şimşek, O. (2016). Türkiye'nin Planlama ile Tanışması: Devletçilik Dönemi Üzerine Bir İnceleme. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 1-21. <https://doi.org/10.22466/acusbd.263583>
- Şimşek, Ş., Ve Çelik, A. (2018). Yönetim ve Organizasyon (20. Baskı). Eğitim Yayınevi.
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2020). Millet bahçeleri rehberi. <https://webdosya.csb.gov.tr/db/mpgm/editordosya/milletbahcesirehber.pdf>
- TMMOB Peyzaj Mimarları Odası (2018). TMMOB Peyzaj Mimarları Odası millet bahçeleri sonuç bildirgesi. Peyzaj Mimarları [https://www.peyzajmimoda.org.tr/icerik/millet-bahceleri-sonuc bildirgesi-yayinlandi-6692](https://www.peyzajmimoda.org.tr/icerik/millet-bahceleri-sonuc-bildirgesi-yayinlandi-6692)
- Turaç, G. (2024). Spor Odaklı Rekreatyon Alanlarının Toplumsal Sağlık ve Sosyal Etkileşim Üzerindeki Rolü. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(3), 621-636. <https://doi.org/10.61962/bsd.1588768>
- Uygur, A. ve Özkan, N. B. (2022). Kentsel Planlamada Rekreatif Yeşil Alanların Rolü. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 9(2), 70-81. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6774485>
- Uzun, S. (2024). Millet Bahçelerinin Kullanıcı Memnuniyetleri Açısından Değerlendirilmesi: Düzce Millet Bahçesi Örneği. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, 20(2), 41-59. <https://doi.org/10.58816/duzceod.1591226>
- Üstün, F., Boyalı, E., Önal, F. ve Demirci, Y.E. (2022). Sürdürülebilir Ekolojik Rekreatyonda Yeni Bir Yaklaşım: Glamping, 2. Uluslararası Spor ve Sosyal Bilimlere Multidisipliner Yaklaşım Kongresi, 09 Nisan 2022, İstanbul, Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları, 76-84.
- Yuncu, E.N., Dilmeç, M.U. ve Yurcu, G. (2020). Kentsel Rekreatif Park Katılım Engellerinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi: Antalya İli Örneği. *Journal of International Social Research*, 13(74), 426-436.
- Zülkadiroğlu, D. (2022). Millet Bahçelerinde Alan Niteliklerinin Kullanıcı Açısından İncelenmesi: Kahramanmaraş 15 Temmuz Millet Bahçesi Örneği. *Journal of Architecture Engineering and Fine Arts*, 4(1), 41-56. <https://doi.org/10.57165/artgrid.1074452>